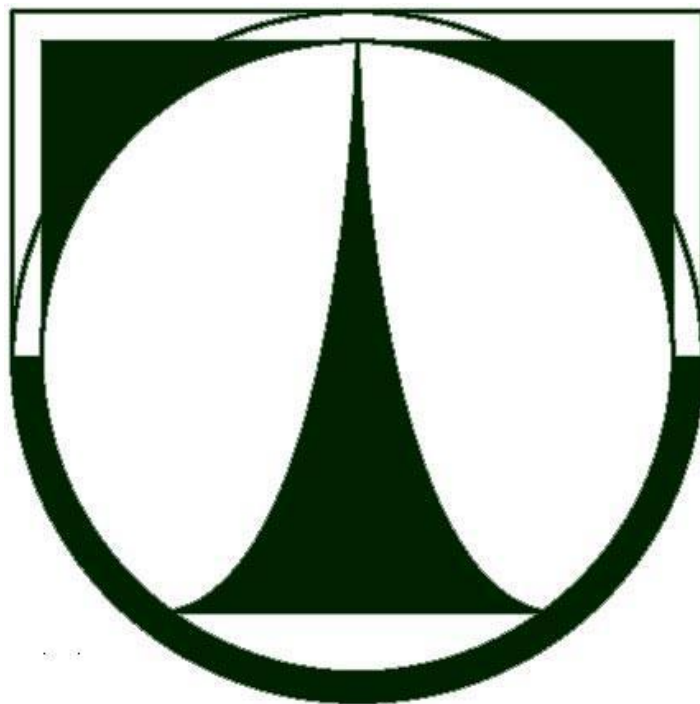

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2012

Bc. Oleksandra Kindratová

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N62080 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Podnikání zahraničních osob v ČR a jeho specifika u vybraného
podniku

The entrepreneurship of foreign citizens in the Czech republic and its
particularities within a preselected company

DP-EF-KOB-2012-11

Bc. Oleksandra Kindratová

Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Demel, katedra mezinárodního obchodu

Konzultant: Ing. Jaroslava Syrovátková, Ph.D., katedra podnikové ekonomiky

Počet stran: 73

Počet příloh: 3

Datum odevzdání: 4. 5. 2012

P r o h l á š e n í

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantkou.

Liberci 4. 5. 2012

.....

P o d ě k o v á n í

Chtěla bych touto cestou poděkovat svému vedoucímu diplomové práce Ing. Jaroslavu Demelovi, který mi poskytl řadu cenných rad při tvorbě mé diplomové práce, Ing. Jaroslavě Syrovátkové, Ph.D. za metodickou pomoc při zpracování diplomové práce a také celé své rodině, která mě podporovala po celou dobu mého studia na Technické univerzitě v Liberci.

Anotace

Diplomová práce Podnikání zahraničních osob v ČR a jeho specifika u vybraného podniku se zabývá problematikou založení podnikatelského subjektu vlastněného zahraniční osobou v České republice. Uvádí povinnosti, které vyplývají ze Živnostenského a dalších zákonů pro subjekty zahraničních osob v ČR. Zabývá se specifiky podnikání subjektu zaměřeného na mezinárodní obchodní činnost v ČR. Charakterizuje vybraný podnik, vlastněný zahraniční osobou a podnikající v České republice. Práce je doplněna tabulkami, které dokumentují výsledky dotazníkového šetření v Libereckém kraji, které bylo v souvislosti s vytvořením podkladů pro zpracování práce autorkou diplomové práce realizováno. V závěru diplomové práce jsou pro zahraniční osoby, které by chtěly v Libereckém kraji zahájit svou podnikatelskou činnost, vyslovena doporučení, která vycházejí z mnohaleté zkušenosti autorky práce.

Klíčová slova

podnikání

podnikání zahraničních osob

daně

zákon

živnostník

obchodní rejstřík

koncese

administrativní zátěž

korupce

Annotation

The thesis “Business of foreigners in The Czech Republic and its specifics in chosen company“ is dealing with the issue of starting business owned by foreigner in The Czech republic. It lists duties, which are set by laws. It also deals with specifics of international trade in The Czech Republic. It characterizes chosen company, owned by foreigner and running in The Czech republic. In thesis are tables showing results of research that was done in Liberec Region. Research was done relating with the creation of materials for completing the thesis by author. In the end of thesis are given some recommendations for foreigners which would like to start business in Liberec region, recommendations are based on many years of authors experience.

Key words

business

business of foreigners

taxes

law

sole trader

Company register

franchise

administrative burdens

corruption

Obsah

	Seznam tabulek	9
	Seznam zkratk a značek	10
	Úvod	11
1	Založení podniku v České republice zahraničními vlastníky	13
1.1	Podnikání zahraničních osob podle živnostenského zákona	14
1.2	Podnikání zahraničních osob bez založení právnické osoby	17
1.3	Majetková účast zahraničních osob v české právnické osobě	18
1.4	Založení organizační složky podniku v České republice	19
1.5	Přemístění sídla zahraniční osoby do České republiky	20
2	Výběr vhodné právní formy zahraniční osoby	21
2.1	Podnik jednotlivce	21
2.2	Obchodní společnosti	21
2.2.1	Veřejná obchodní společnost	22
2.2.2	Komanditní společnost	22
2.2.3	Společnost s ručením omezeným	22
2.2.4	Akciová společnost	23
2.2.5	Evropská společnost	23
2.2.6	Evropské hospodářské zájmové sdružení	23
2.2.7	Družstvo	25
3	Povinnosti vyplývající z daňových zákonů pro subjekty zahraničních osob v České republice	26
3.1	Daň z příjmů fyzických osob	27
3.2	Daň z příjmů právnických osob	29
3.3	Zákon o dani z přidané hodnoty	30
3.4	Zákon o spotřebních daních	32
3.5	Zákon o dani z nemovitostí	33
3.6	Zákon o dani silniční	34
3.7	Zákon o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí	36
3.8	Daň ekologická	38
3.9	Systém sociálního pojištění	38
3.9.1	Zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění	38
3.9.2	Zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti	40
3.9.3	Nemocenské pojištění	41
3.9.4	Zdravotní pojištění	41
4	Obchodní činnost v České republice	43
4.1	Členění obchodu	44
4.2	Retailing	51
5	Specifika podnikání subjektu zaměřeného na mezinárodní obchodní činnost v České republice	53
5.1	Devizový zákon	53
5.2	Celní zákon	53
5.3	Zaměstnávání cizinců v České republice	54
5.3.1	Práce na černo	56
6	Negativní dopady podnikatelského prostředí v České republice	58
6.1	Administrativní zátěž podnikatelů	59
6.2	Korupce v České republice	60
7	Dotazníkové šetření	62

8	Charakteristika vybraného podniku a jeho podnikání	65
9	Návrh a doporučení pro podniky vlastněné zahraničními osobami vstupující na český trh	68
	Závěr	69
	Seznam literatury	70
	Seznam příloh	73

Seznam tabulek

Tab. 1	Česká republika ve světle ukazatelů Světové banky v roce 2007
Tab. 2	Zahájení podnikání v České republice k 1. 6. 2007
Tab. 3	Doba pobytu zahraničních osob podnikatelů v České republice
Tab. 4	Přehled působení zahraničních osob – podnikatelů v Libereckém kraji
Tab. 5	Obory podnikání zahraničních osob v Libereckém kraji
Tab. 6	Administrativní problémy zahraničních podnikatelů v České republice
Tab. 7	Ekonomické problémy zahraničních osob – podnikatelů v České republice

Seznam zkratk a značek

č.	číslo
Čl.	článek
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské sdružení
EHZS	Evropské hospodářské zájmové sdružení
EU	Evropská unie
NATO	North Atlantic Treaty Organization; Severoatlantická aliance
odst.	odstavec
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
Sb.	Sbírka zákonů
SE	Societas Europaea; Evropská akciová společnost
SR	Slovenská republika
WTO	World Trade Organisation; Světová obchodní organizace
§	paragraf

Úvod

Podle čl. 26 Listiny základních práv a svobod, má každý (tudiž i zahraniční subjekt) právo v České republice podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Zahraniční osoby mohou podnikat na území ČR za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby. Výjimkou v podobě doplňujících podmínek a omezení pro výkon určitých vymezených činností, případně odchýlnou úpravu pro zahraniční osoby, může stanovit pouze zákon. Česká republika má výhodnou geografickou polohu a také obdobné institucionálně právní prostředí jako v zemích Evropské unie. Proto investoři Českou republiku obecně vnímají jako prostředí příznivé pro investice. Rozložení lokalit, do kterých investoři směřují, je relativně rovnoměrné a odpovídá úrovni dopravní obslužnosti a dostupnosti kvalifikované pracovní síly.

V České republice lze rozdělit systém právních předpisů do tří kategorií. První kategorii tvoří ústavní zákony, do kterých patří Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod. Druhá skupina je tvořena zákony a třetí zahrnuje normativní akty nižší právní síly, které na základě a v rámci zákonů v širším rozsahu, upravují zákony. Jedná se zvláště o nařízení vlády a vyhlášky centrálních orgánů. Do této skupiny lze zahrnout také výklady jednotlivých ministerstev, které napomáhají ke sjednocení výkladu zákonů. Obecným kodexem soukromého práva je Občanský zákon, který byl již mnohokrát novelizován a upravuje občansko-právní vztahy a Obchodní zákoník.

Zahraniční osoba, která chce začít v České republice podnikat, se musí informovat o všech předpisech spjatých s podnikatelskou činností na území České republiky. Mezi nejdůležitější zákony patří Obchodní zákoník, Živnostenský zákon, Devizový zákon a Celní zákon. Mezi ostatní předpisy spojené s podnikatelskou činností se zařazuje Zákoník práce a Zákon o účetnictví. Protože podnikatelská činnost zasahuje do nejrůznějších oblastí, musí se zahraniční osoba řídit dalšími zákony, které se týkají organizačně-právních podmínek, trestně-právní problematiky, pracovního práva, bezpečnosti práce, celních předpisů, hygienických předpisů, autorských a průmyslových práv, životního prostředí a devizových předpisů. Na zahraniční osobu se také vztahují všechny daňové zákony, které se týkají podnikatelské činnosti. Jsou to jednak Zákon o daních z příjmů, Zákon o dani z přidané hodnoty, Zákon o spotřebních daních, Zákon o silniční dani, Zákon o dani z nemovitostí, Zákon o dědické

dani, darovací dani a dani z převodu nemovitostí. Výraznou roli také hraje v činnosti zahraniční osoby veřejné zdravotní pojištění a sociální pojištění.

1 Založení podniku v České republice zahraničními vlastníky

V České republice může být podnikatelem buď fyzická, nebo právnická osoba. Uznání zahraničních osob jako podnikatelů na území České republiky prošlo značným vývojem. K tomu, aby zahraniční osoba mohla na území České republiky podnikat, musí vedle podmínek stanovených českými zákony splňovat také podmínky z oblasti cizineckého práva, jako je zejména Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Tento zákon upravuje vydávání víz a povolení k trvalému a přechodnému pobytu. Zaručuje pro občany Evropské unie a jejich rodinné příslušníky, kteří na území České republiky podnikají nebo jsou členem statutárního orgánu právnické osoby, vydání povolení k trvalému pobytu.[29]

Podle § 21, odst. 2 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník rozumí náš právní řád zahraniční osobou buď právnickou osobu se sídlem mimo území České republiky, nebo fyzickou osobu s bydlištěm mimo území České republiky. Přitom pro fyzickou osobu není rozhodující její státní příslušnost. [27]

Zahraniční osoby mohou podnikat na území České republiky za stejných podmínek jako české osoby, pokud zvláštní zákony nestanoví něco jiného. Zákon č. 97/1963 Sb., mezinárodní právo soukromé a procesní v § 32 stanoví, že cizinci mají v oblasti osobních a majetkových práv, pokud není zvláštními zákony stanoveno jinak, stejná práva a povinnosti jako státní občané České republiky. [28]

Zásada rovnosti podmínek pro podnikání zahraničních osob v České republice se vztahuje na zahraniční osoby, které se na území České republiky hodlají usadit či tu působit relativně trvale vytvořením organizační složky podniku či celého podniku a vyvíjet zde podnikání v pravém slova smyslu, tedy soustavnou činnost prováděnou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku.

Podle § 21, odst. 5 Obchodního zákoníku se nemusí zahraniční fyzické osoby - podnikatelé zapisovat do obchodního rejstříku, pokud jsou státními příslušníky členského státu Evropské unie, jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor nebo Švýcarské konfederace.

V některých zákonech je uvedeno omezení pro zahraniční osoby, které podnikají v České republice, a to například v Zákoně č. 219/1995 Sb., devizový zákon, kde je stanoveno, že na území naší republiky, cizinci nemohou koupit nabývat vlastnické právo k nemovitostem. Zahraniční osoba však může založit jako jediný zakladatel v České republice společnost, která má v České republice sídlo, a prostřednictvím této právnické osoby může vlastnické právo k nemovitosti na území České republiky jako česká právnická osoba nabýt. [40]

1.1 Podnikání zahraničních osob podle živnostenského zákona

Živnostenský zákon stanoví, že zahraniční osoba může provozovat živnost na území České republiky za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba, platí zde tedy stejná zásada, jako je tomu v režimu podnikání zahraničních osob dle Obchodního zákoníku. § 5 Živnostenského zákona stanoví pro ty zahraniční osoby, které mají dle Zákona o pobytu cizinců na území České republiky povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení, povinnost k ohlášení živnosti či, k žádosti o koncesi, doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Tento doklad pro vydání živnostenského oprávnění zákon nevyžaduje u podnikatelů, kteří hodlají provozovat živnost prostřednictvím organizační složky svého podniku. [39]

Zvláštní úpravu provozování živnosti pak Živnostenský zákon stanoví pro azylanty či osoby, kterým byla udělena doplňková ochrana, a jejich rodinné příslušníky, když stanoví, že tyto osoby mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako česká osoba.

K jaké činnosti musí zahraniční osoba vlastnit živnostenské oprávnění, obecně stanoví § 2 a 3 Živnostenského zákona. V těchto ustanoveních je stanoveno, co se rozumí živností – soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených Živnostenským zákonem, a naopak jaká činnost živností není. Živností například není provozování tzv. svobodných povolání (lékaři, advokáti, znalci, zubaři, atd.), pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor. [39]

Podnikatelská činnost pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor tedy nevyžaduje vydání živnostenského oprávnění a bývá tedy osobami často využívána jako předmět

podnikání při zápisu do obchodního rejstříku, kdy osoba nemusí čekat na vydání živnostenského oprávnění, aby mohla být zapsána do obchodního rejstříku, a může tak být co nejrychleji v obchodním rejstříku zapsána (vzniknout) a zahájit svojí činnost. V praxi si osoba po svém vzniku, zařídí živnostenské oprávnění, v rozsahu, v jakém bude činnost skutečně vykonávat.

Zahraniční osoba k tomu, aby mohla vykonávat živnost na území České republiky, musí splnit podmínky stanovené Živnostenským zákonem, aby jí mohlo být živnostenským úřadem vydáno příslušné živnostenské oprávnění. Taková osoba musí splňovat všeobecné a případně i zvláštní podmínky. Obecnými podmínkami se u fyzických osob rozumí dosažení věku 18 let, způsobilost k právním úkonům, a bezúhonnost. [39]

Zahraniční osoba, jako občan země EU, dokládá bezúhonnost - výpisem z evidence trestů vydaným příslušným orgánem státu, kterého je občanem či státu jejího posledního pobytu, a zahraniční osoba pocházející z „třetích zemí“ výpisem z evidence trestů vydaným orgánem státu, jehož je občanem, jinak čestným prohlášením o bezúhonnosti učiněným před notářem nebo orgánem státu, jehož je občanem, či státu posledního pobytu ne starší 3 měsíců. U právnických osob se dokládá doklad o jejich založení či existenci, přičemž podmínku bezúhonnosti musí splňovat statutární zástupci této osoby. [27]

Zvláštními podmínkami pro získání živnostenského oprávnění se pak rozumí odborná či jiná způsobilost, kterou pro provozování určitých živností zákon vyžaduje (řemeslné, vázané a koncesované živnosti). Právnická osoba tyto podmínky musí splňovat prostřednictvím svého odpovědného zástupce, kterým má být dle zákona u zahraničních osob prioritně ustanoven vedoucí organizační složky podniku.

Pokud vedoucí organizační složky podniku všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování dané živnosti nesplňuje, pak teprve může zahraniční osoba ustanovit odborného zástupce z jiných osob. Živnostenský zákon umožňuje ve spojení se zákonem o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států EU prokázat jejich odbornou způsobilost doklady o odborné kvalifikaci, které osvědčují, že předmětnou činnost vykonávali v jiném členském státě EU po určitou stanovenou dobu dle § 7 odst. 5 Živnostenského zákona. Pro každého takového žadatele o vydání živnostenského oprávnění bude živnostenský úřad posuzovat splnění odborné způsobilosti individuálně. [39]

Po splnění, výše uvedených podmínek, a dalších podmínek stanovených Živnostenským zákonem, (zaplacení správního poplatku, doložení všech potřebných dokladů žádaných živnostenským úřadem) vydá živnostenský úřad osobě živnostenské oprávnění, přičemž to vzniká ke dni ohlášení živnosti volné, živností řemeslných či vázaných (či k datu pozdějšímu, pokud takové datum osoba v ohlášení uvede), či ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Toto platí u právnických osob, které jsou již v obchodním rejstříku zapsány či u fyzických osob, které se do obchodního rejstříku nezapisují (občané členských států EU). [39]

Pro osoby, u kterých se vyžaduje zápis do obchodního rejstříku (nově vzniklé právnické osoby, fyzické osoby jako občané třetích zemí) živnostenský úřad vydá jako v předcházejícím případě výpis ze živnostenského rejstříku pro doložení toho, že byly splněny podmínky pro získání živnostenského oprávnění, ale samotný vznik oprávnění provozovat živnost se váže právě na zápis těchto osob do obchodního rejstříku. Živnostenský zákon stanoví 90 denní lhůtu od doručení tohoto výpisu k podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Pokud tato lhůta marně uplyne, rozhodne živnostenský úřad o tom, že žadatel podmínky pro získání živnostenského oprávnění nesplnil, a toto oprávnění tedy pozbude platnosti. [27]

Zahraniční osoby musí stejně jako české osoby při provozování živnosti dodržovat povinnosti podnikatele stanovené Živnostenským zákonem. Za nejvýznamnější lze jmenovat, povinnost podnikatele viditelně označit obchodní firmou, popřípadě názvem, nebo jménem a příjmením a identifikačním číslem objekt, v němž má místo podnikání, liší-li se u fyzické osoby od bydliště a stejně tak v případě zahraniční právnické osoby organizační složku podniku, pokud ji zřizuje a stejně tak provozovnu, dále na žádost živnostenského úřadu prokázat vlastnické či užívací právo k těmto prostorám, doložit ve stanovené lhůtě kontrole doklady prokazující způsob nabytí prodávaného zboží nebo materiálu používaného k poskytování služeb, dále povinnost podnikatele zajistit, aby v provozovně určené pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům byla v prodejní nebo provozní době určené pro styk se spotřebiteli přítomna osoba splňující podmínku znalosti českého jazyka, v neposlední řadě povinnost vydat na žádost zákazníka doklady o prodeji zboží a poskytnutí služby. [39]

Na základě Usnesení vlády České republiky č. 344 ze dne 10. května 2010, bod III/8., se zveřejňují statistické údaje o působení cizinců podnikajících dle Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání v České republice, v rozdělení podle státního občanství. [149]

V příloze A je uveden počet podnikatelů dle občanství podnikajících v České republice k 31. 12. 2011. Z tohoto přehledu vyplývá, že v ČR podniká 1 950 323 podnikatelů, z toho 1 857 264 Čechů a 93 059 cizinců. Nejvíce cizinců je z Ukrajiny 33 700, 29 369 Vietnamu a 11 406 ze Slovenska.

1.2 Podnikání zahraničních osob bez založení právnické osoby

Zahraniční osoba se může v rámci svého podnikání v České republice podílet na činnosti české osoby, aniž by musela založit novou právnickou osobu či přistoupila do již existující české osoby, a to na základě závazkového právního vztahu, který může být založen např. smlouvou o sdružení, smlouvou o tichém společenství apod.

Zahraniční osoby mohou za účelem podnikání vytvářet s českými osobami účelová sdružení podle ustanovení Občanského zákoníku, které nemají vlastní právní subjektivitu. Takové sdružení pak vzniká na základě písemné smlouvy o sdružení. K založení sdružení se vyžaduje písemná zakladatelská smlouva uzavřená zakladateli, nebo schválení založení sdružení na ustavující členské schůzi. [20]

O založení sdružení na této schůzi se sepíše zápis obsahující seznam zakládajících členů sdružení s uvedením jejich jména (názvu), bydliště (sídla), a podpisy členů. Ke smlouvě nebo zápisu o ustavující členské schůzi musí být přiloženy stanovy a určení osob oprávněných jednat jménem sdružení, jež schválí zakladatelé nebo ustavující schůze. Stanovy sdružení pak určují název, sídlo a předmět činnosti sdružení, úpravu majetkových poměrů, vznik a zánik členství, práva a povinnosti členů, orgány sdružení a vymezení jejich působnosti, způsob zrušení sdružení a naložení s jeho likvidačním zůstatkem. Členství ve sdružení lze vázat na určitý členský příspěvek. [20]

Podle Obchodního zákoníku se písemnou smlouvou o tichém společenství zavazuje tichý společník poskytnout podnikateli určitý vklad (peněžní částka, určitá věc, právo nebo jiná majetková hodnota využitelná při podnikání), a podílet se jím na jeho podnikání, a podnikatel

se zavazuje k placení části čistého zisku po odečtení povinného přídělu do rezervního fondu, je-li podnikatel povinen tento fond vytvářet, vyplývající z podílu tichého společníka na výsledku podnikání. Ve smlouvě o tichém společenství musí být dohodnutý rozsah účasti tichého společníka na zisku a ztrátě stejný. [27]

U tichého společenství dále platí, že práva a povinnosti vůči třetím osobám z podnikání vznikají pouze podnikateli, a tichý společník ručí za závazky podnikatele, jestliže je jeho jméno obsaženo ve firmě podnikatele, nebo prohlásí osobě, s níž jedná podnikatel o uzavření smlouvy, že oba podnikají společně.

U těchto závazkových vztahů platí, že účastníci vztahu si mohou určit rozhodné právo, které považují za výhodnější a kterým se budou řídit, přičemž tak mohou učinit i mlčky, není-li vzhledem k okolnostem o jejich projevené vůli pochybnost (§ 9 Zákona o mezinárodním právu soukromém). [28]

1.3 Majetková účast zahraničních osob v české právnické osobě

§ 24 Obchodního zákoníku uvádí, že zahraniční osoba se může za účelem podnikání podílet na založení české právnické osoby nebo se účastnit jako společník nebo člen v české právnické osobě již založené. Může také sama českou právnickou osobu založit nebo se stát jediným společníkem české právnické osoby, pokud Obchodní zákoník jediného zakladatele nebo jediného společníka připouští. [27]

Tyto majetkové účasti zahraničních právnických osob český právní řád nepovažuje za podnikání zahraničních osob v pravém slova smyslu, neboť samotnou činnost – podnikání v těchto případech vykonávají samotné české osoby, které podnikají vlastním jménem a na vlastní odpovědnost. Majetkovou účast zahraničních osob můžeme chápat jako investici, kdy zahraniční osoba sama svým jménem vnáší vklad do české osoby a svými dalšími rozhodnutími spolupůsobí či, je-li sama, plně působí ke vzniku a chodu nového subjektu.

K tomu, aby se mohla zahraniční právnická osoba majetkově účastnit v české právnické osobě, musí být způsobilá mít práva a povinnosti. U fyzických zahraničních osob se právní způsobilost řídí právním řádem státu, jehož je tato osoba státním příslušníkem. V případě,

že by zahraniční osoba zakládala v České republice novou právnickou osobu, musí tak činit pouze podle českého práva.

Ochrana majetku zahraniční osoby související s podnikáním v České republice je uvedena § 25 Obchodního zákoníku, který stanoví, že tento majetek může být v České republice vyvlastněn nebo vlastnické právo omezeno jen na základě zákona a ve veřejném zájmu, který není možno uspokojit jinak, přičemž proti takovému rozhodnutí lze podat opravný prostředek u soudu. Při těchto opatřeních musí být zahraniční osobě poskytnuta bez prodlení náhrada odpovídající plné hodnotě majetku dotčeného těmito opatřeními v době, kdy byla uskutečněna a která je volně převoditelná do zahraničí v cizí měně. [27]

Zahraniční osoba jakožto akcionář má postavení společníka v rámci akciové společnosti. Mezi akcionářem a společností se vytváří právní vztah, jehož obsahem jsou práva a povinnosti umožňující společníkovi ovlivňovat aktivity společnosti a podílet se na jejich hospodářských výsledcích. Vliv akcionářů na společnost se děje především nepřímo, ovlivňováním složení statutárních orgánů společnosti a využíváním možnosti svolat valnou hromadu k rozhodování o otázkách, které daná skupina akcionářů považuje za důležité. Řízením společnosti je pak pověřen příslušný výkonný orgán, který se řídí zásadami a pokyny schválenými valnou hromadou.

1.4 Založení organizační složky podniku v České republice

Všechny zahraniční osoby, které mají na území cizího státu podnik, mohou na území České republiky zřídit organizační složku tohoto svého podniku. Organizační složka podniku nemá dle českého právního řádu právní subjektivitu, a tedy ani procesní způsobilost.

K tomu, aby zahraniční osoba mohla prostřednictvím organizační složky svého podniku začít podnikat na území České republiky, je nutné, aby podala návrh na zápis organizační složky jejího podniku do obchodního rejstříku. Ke dni zápisu této organizační složky v obchodním rejstříku jí pak vzniká oprávnění podnikat v rozsahu podnikání zapsaném v obchodním rejstříku.

K návrhu na zápis organizační složky podniku do obchodního rejstříku musí zahraniční osoba připojit výpis z obchodního či živnostenského rejstříku, rozhodnutí svého statutárního orgánu

(či samotné zahraniční osoby pokud jde o fyzickou osobu) o zřízení organizační složky podniku, rozhodnutí o jmenování vedoucího organizační složky podniku, který bude ze zákona oprávněn za organizační složku podniku jednat. [27]

Jak je uvedeno v § 38h Obchodního zákoníku se pak do obchodního rejstříku zapíše:

- a) označení a sídlo (umístění) podniku nebo jeho organizační složky a identifikační číslo,
- b) předmět činnosti podniku nebo jeho organizační složky,
- c) právo státu, kterým se zahraniční osoba řídí, a prikazuje-li toto právo zápis, pak také evidence, do které je zahraniční osoba zapsána, a číslo zápisu,
- d) firma nebo název zahraniční osoby, její právní forma a výše upsaného základního kapitálu v příslušné měně, je-li vyžadován,
- e) zapisované údaje požadované zákonem u statutárního orgánu nebo jeho člena,
- f) zapisované údaje požadované zákonem pro vedoucího organizační složky podniku a místo jeho pobytu,
- g) zrušení zahraniční osoby, jmenování, identifikační údaje a oprávnění likvidátora, ukončení likvidace zahraniční osoby,
- h) prohlášení konkursu nebo zahájení jiného obdobného řízení týkajícího se zahraniční osoby a
- i) ukončení činnosti podniku nebo jeho organizační složky v České republice.

1.5 Přemístění sídla zahraniční osoby do České republiky

Podle § 26 Obchodního zákoníku může zahraniční právnická osoba, která byla založená za účelem podnikání a má sídlo v zahraničí, přemístit své sídlo do České republiky pokud to stanovuje mezinárodní smlouva, která je pro Českou republiku závazná a byla vyhlášena ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv. Dnem zápisu do obchodního rejstříku se pak stává českou právnickou osobou. [27]

Toto ustanovení umožňuje zahraničním osobám přemístit na území České republiky jejich sídlo a stát se tak českou právnickou osobou, aniž by musely být zrušeny (zaniknout) a znovu být založeny na území České republiky, a tak zaručuje zahraničním osobám jejich kontinuitu.

2 Výběr vhodné právní formy zahraniční osoby

Právní forma podnikání určuje typ podnikatelského subjektu, který se věnuje podnikání a je definována v soustavě práva daného státu nebo společenství. Podle právní formy se nejčastěji uvádí členění, které vychází z Obchodního zákoníku, kde se podniky člení na podnik jednotlivce, obchodní společnosti a družstvo. [27]

2.1 Podnik jednotlivce

Zahraniční fyzická osoba může v ČR založit vlastní firmu a podnikat na základě vlastního živnostenského oprávnění nebo koncesní listiny nebo jiného oprávnění k provozování podnikání. Oprávnění zahraniční osoby podnikat na území ČR vzniká zapsáním do živnostenského, obchodního nebo jiného rejstříku, s výjimkou fyzických osob s bydlištěm v některém z členských států Evropské unie, nebo v jiném státě tvořícím evropský hospodářský prostor. Podnikání fyzické osoby na území našeho státu vede často ke vzniku stálé provozovny, za kterou je považováno místo vedení, závod, kancelář, továrna, staveniště nebo montáž trvající déle než 12 měsíců. [39]

2.2 Obchodní společnosti

Obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání, nestanoví-li právo Evropských společenství či zákon jinak. Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení. Evropské hospodářské zájmové sdružení a evropská společnost jsou upraveny též právem Evropských společenství a zvláštními právními předpisy. [27]

Zahraniční osoba si může v České republice vybrat ze všech právních forem, které jsou v Obchodním zákoníku uvedené jako obchodní společnosti a družstvo. Zahraniční osoba jakožto zakladatel může zmocnit na základě speciální plné moci i svého obecného zmocněnce či advokáta k založení společnosti. V případě, že je společnost zakládána jednou zahraniční osobou jakožto jediným zakladatelem (zákon tuto možnost připouští u společnosti s ručením omezením a u akciové společnosti v případě, že jediný akcionář je právnickou osobou), je společenská nebo zakladatelská smlouva nahrazena zakladatelskou listinou, která musí obsahovat stejné náležitosti jako zmíněné smlouvy.

Obchodní podíl zahraničních osob v českých právnických osobách může vzniknout při založení této společnosti či koupí obchodního podílu v průběhu činnosti této společnosti.

2.2.1 Veřejná obchodní společnost

Veřejnou obchodní společností je společnost, ve které alespoň dvě osoby podnikají pod společnou firmou a ručí za závazky společnosti společně a nerozdílně celým svým majetkem. Společníkem veřejné obchodní společnosti může být jen fyzická osoba, která splňuje všeobecné podmínky provozování živnosti podle zvláštního právního předpisu a u níž není dána překážka provozování živnosti stanovená zvláštním právním předpisem, bez ohledu na předmět podnikání společnosti. Je-li společníkem právnická osoba, vykonává práva a povinnosti spojená s účastí ve společnosti její statutární orgán, popřípadě jím pověřený zástupce. [27]

2.2.2 Komanditní společnost

Komanditní společnost je společnost, v níž jeden nebo více společníků, ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v obchodním rejstříku (komanditisté) a jeden nebo více společníků celým svým majetkem (komplementáři). Komplementářem může být jen osoba, která splňuje všeobecné podmínky provozování živnosti podle zvláštního právního předpisu a u níž není dána překážka provozování živnosti stanovená zvláštním právním předpisem bez ohledu na předmět podnikání společnosti. Je-li komplementářem právnická osoba, vykonává práva a povinnosti spojené s účastí v komanditní společnosti její statutární orgán, popřípadě jím pověřený zástupce. [27]

2.2.3 Společnost s ručením omezeným

Obchodní zákoník stanoví, že výše vkladu společníka do společnosti s ručením omezeným (dále jen s. r. o.) musí činit minimálně Kč 20 000. Na základním kapitálu s. r. o. se každý společník může podílet pouze jediným vkladem, přičemž výše takového jednotlivého vkladu musí být dělitelná na celé tisíce. Celková výše vkladů společníků musí být shodná s výší základního kapitálu tj. minimálně Kč 200 000. Ve společenské smlouvě nebo listině musí být zahraniční osoba, jako společník s. r. o., uvedena pod svým jménem a bydlištěm a u právnické osoby názvem a sídlem. V praxi se často setkáváme s tím, že s. r. o. zakládá jedna zahraniční osoba. [27]

2.2.4 Akciová společnost

Akciovou společností je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti. [27]

2.2.5 Evropská společnost

Evropská společnost (nebo také Evropská akciová společnost), známá pod latinským názvem Societas Europaea (SE), je právní forma podnikání postavená na právu Evropského společenství (EU). Jejím smyslem je především usnadnit volný pohyb kapitálu v rámci celé Evropské unie a sjednotit právní formy obchodních společností v EU. Vznik SE umožnilo přijetí Nařízení Rady ES o statutu evropské společnosti č. ES/2157/2001 z roku 2001 a Směrnice Rady 2001/86/ES, kterou se doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců a jejich následná implementace do jednotlivých národních zákonů. Na evropskou úpravu v České republice navazuje prováděcí Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti. Členské státy EU ukončily implementaci v říjnu 2004, první evropské společnosti však začaly vznikat až začátkem roku 2006. [8,11]

Základní kapitál je tvořen ve výši 120 000 EURO. I přes registraci SE ve státě, v němž je vedení firmy, bude společnost odvádět daně nadále ve všech místech, kde vyvíjí svou činnost. Prestiž této právní formy podnikání je jasně patrná na počtu založených SE. Do konce roku 2011 jich vzniklo v celé EU pouze necelých 100, neboť zakladateli evropských akciových společností (SE) byly především velké nadnárodní společnosti.

Základní výhodou SE oproti jakékoli běžné národní formě podnikání je možnost přesouvat sídlo SE v rámci celé EU bez likvidace společnosti. Změna sídla s sebou samozřejmě nese opuštění domácí legislativy.

2.2.6 Evropské hospodářské zájmové sdružení

Evropské hospodářské zájmové sdružení (European Economic Interest Grouping) je upraveno Zákonem č. 360/2004 Sb., o evropském zájmovém hospodářském sdružení, který navazuje na Nařízení Rady EHS č. 2137/85 z roku 1985 o zřízení Evropského hospodářského

zájmového sdružení. Cílem Nařízení je podpora hospodářské spolupráce mezi evropskými podniky, především malými a středními, které by se chtěly podílet na projektech celoevropského rozměru. Evropské hospodářské zájmové sdružení patří mezi historicky nejstarší formu nadnárodní (evropské) obchodní korporace. Svým členům umožňuje propojit některé ze svých ekonomických aktivit s aktivitami ostatních členů při zachování vlastní ekonomické a právní nezávislosti. Může sloužit jako právní rámec pro koordinaci a organizaci ekonomických aktivit svých členů nebo také může svým jménem vstupovat do smluvních vztahů. Představuje v legislativě České republiky formu právnické osoby, založené za účelem podnikání, jejíž právní úprava byla vyvolána vstupem České republiky do Evropské unie. EHZS je obchodní firma, která je zakládána smlouvou o sdružení a je zapisována do obchodního rejstříku. Kam se také uvádí provozovna evropského hospodářského zájmového sdružení se sídlem v jiném členském státu Evropské unie, která je umístěna v České republice. [25]

EHZS je velice jednoduchou a na vnitřní organizaci nenáročnou formou. Členy sdružení mohou být jednak společnosti či jiné právní entity založené podle práva některého členského státu EU se sídlem v některém členském státě EU a také fyzické osoby, které vykonávají průmyslovou, obchodní, řemeslnou, zemědělskou činnost nebo svobodné povolání nebo poskytují jiné služby na území EU. EHZS musí mít alespoň dva členy pocházející z rozdílných členských států EU. Členové sdružení nemusí poskytovat vklady a vytvářet základní kapitál při vzniku sdružení. Protože je EHZS založeno na základě práv EU je právně neutrální a všechny své členy staví do rovnoprávné pozice a právní nezávislosti. Všichni členové totiž ručí za závazky sdružení společně a neomezeně. Statutárním orgánem je jednatel, jehož postavení je obdobné postavení jednatele společnosti s ručením omezeným. Sdružení je účetní jednotkou a v daňové oblasti má sdružení a jeho členové v podstatě stejné postavení jako veřejná obchodní společnost a její společníci.

Sdružení jsou zakládána pro usnadnění správních činností (např. společné sekretářské práce, společné schůze), pomocných služeb pro členy (vzdělávání, předávání zkušeností), pro spojování prostředků (vybavení, personál, know how) pro podporu výzkumu a vývoje, pro hromadné nákupy, podporu prodeje, public relations a lobbying (řada sdružení byla zakládána v Bruselu, sídle orgánů EU, právě z tohoto důvodu).

Primárním účelem EHZS nesmí být zisková činnost a nesmí zaměstnávat více než 500 zaměstnanců. EHZS není oprávněno získávat prostředky prostřednictvím emise cenných papírů nabídnuté veřejnosti. V praxi je činnost sdružení financována nejčastěji pravidelnými členskými příspěvky, případně platbou za poskytované služby.

Přestože účelem sdružení dle ustanovení článku 3 odst. 1 Nařízení o EHZS není dosahování zisku, neznamená to, že by sdružení nemohlo zisk dosahovat. Předvídá to ostatně i samo nařízení o EHZS ve svém článku 21. V něm stanoví, že zisky vyplývající z činnosti sdružení se považují za zisky jeho členů a rozdělují se mezi ně. EHZS tedy povede své účetnictví, avšak svůj kladný výsledek hospodaření nemůže převést do nerozděleného zisku minulých let ani do fondů ze zisku, nýbrž musí být vždy rozdělen mezi členy. To podtrhuje účel EHZS jako subjektu pouze podporujícího činnost členů a zvýrazňuje rozdíl oproti společnostem jako subjektům, založeným za účelem dosahování zisku. [7]

Evropské hospodářské zájmové sdružení se zatím v praxi příliš nerozšířilo. Do konce roku 2011 existuje v této právní formě v celém ES cca 1 500 subjektů.

2.2.7 Družstvo

Družstvo je společenstvím neuzavřeného počtu osob založeným za účelem podnikání nebo zajišťování hospodářských, sociálních nebo jiných potřeb svých členů. Družstvo musí mít nejméně pět členů; to neplatí, jsou-li jeho členy alespoň dvě právnické osoby. Na trvání družstva nemá vliv přistoupení dalších členů nebo zánik členství dosavadních členů, splňuje-li družstvo podmínky předcházející věty. Družstvo je právnickou osobou. Za porušení svých závazků odpovídá celým svým majetkem. Členové neručí za závazky družstva. Stanovy mohou určit, že členové družstva nebo někteří z nich mají na základě rozhodnutí členské schůze vůči družstvu do určité výše uhrazovací povinnosti přesahující členský plat na krytí ztrát družstva. Uhrazovací povinnost člena nemůže však přesáhnout trojnásobek členského vkladu.

3 Povinnosti vyplývající z daňových zákonů pro subjekty zahraničních osob v České republice

Na činnost zahraničních osob v České republice mají vliv všechny daňové zákony bez výjimky. Finanční právo, do kterého úzce zasahují daňové zákony, upravuje zejména systém daní a poplatků. Jako např. daň z příjmů, daň z přidané hodnoty, spotřební daň, daň z převodu nemovitostí, soudní a správní poplatky atd. Vedle toho se zabývá i takovými platbami vůči státu jako je placení cla, systém účetnictví a jeho vedení.

Daňová soustava České republiky byla zavedena 1. 1. 1993. Měla původně představovat několik jednoduchých, každému srozumitelných daňových předpisů. Od začátku svého působení však byly jednotlivé zákony měněny již mnohokrát. Celkový počet jednotlivých změn se odhaduje řádově v tisících. Odborná veřejnost a samotné podnikatelské subjekty hodnotí daňovou soustavu jako zbytečně složitou a nejednoznačnou.

Podle daňové soustavy se daně člení

1. nepřímé daně

- a) daň z přidané hodnoty včetně daně při dovozu,
- b) daně spotřební a to: daň z uhlovodíkových paliv a maziv, daň z lihu a destilátů, daň z piva, daň z vína a daň z tabáku a tabákových výrobků.

2. daně z příjmů

- a) daň z příjmů fyzických osob,
- b) daň z příjmů právnických osob.

3. daň z nemovitostí

4. daň silniční

5. daň z dědictví a darování

6. daň z převodu nemovitostí

7. daně k ochraně životního prostředí.

Mezi další odvody daňového charakteru patří zejména pojistné sociálního pojištění a místní poplatky.

3.1 Daň z příjmů fyzických osob

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob jsou fyzické osoby. Poplatníci, kteří mají na území České republiky bydliště, (tj. místo, kde má poplatník stálý byt za okolností, z nichž lze usuzovat na jeho úmysl trvale se v tomto bytě zdržovat) nebo se zde obvykle zdržují (pobývají zde alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce s výjimkou studia nebo léčení), mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Tito poplatníci tedy mají neomezenou daňovou povinnost a v České republice daní své příjmy z celého světa.

Ostatní poplatníci neuvedení v předchozím odstavci nebo poplatníci, o nichž to stanoví mezinárodní smlouvy, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jen na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky.

Své příjmy a výdaje zachycují poplatníci s příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti vedením účetnictví podle Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví nebo daňovou evidencí stanovenou zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, případně záznamy o příjmech a výdajích u příjmů z pronájmů.

Předmětem daně jsou:

- příjmy ze závislé činnosti (mzda) a funkční požitky,
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti,
- příjmy z kapitálového majetku,
- příjmy z pronájmu,
- ostatní příjmy.

Příjmem se přitom rozumí jak příjem peněžní, tak i příjem nepeněžní dosažený i směnou. Základem daně z příjmů fyzických osob je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

U poplatníka, kterému plynou ve zdaňovacím období souběžně dva nebo více druhů příjmů, je základem daně součet dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých druhů příjmů.

Pokud podle účetnictví, daňové evidence nebo podle záznamů o příjmech a výdajích přesáhnou výdaje příjmy uvedené v §7 a § 9 (příjmy z podnikání a příjmy z pronájmu), je rozdíl ztrátou. Daňovou ztrátu nebo její část, kterou nelze uplatnit při zdanění příjmů ve zdaňovacím období, ve kterém vznikla, lze odečíst podle příslušných pravidel v následujících 5 zdaňovacích obdobích. [23]

Neuplatní-li poplatník výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje ve výši

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a ze živností řemeslných,
- 60 % z příjmů ze živností, kromě živností řemeslných,
- 40 % z příjmů z jiného podnikání podle zvláštních předpisů nebo z příjmů z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- 30 % u příjmů z pronájmu nemovitostí, bytů a movitých věcí.

Poplatník uplatňující výdaje pro daňové účely procentem z příjmů, vede pouze evidenci svých příjmů a pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností a musí vést evidenci hmotného a nehmotného majetku, který lze odpisovat.

Od základu daně lze podle odečíst tzv. nezdanitelné části základu daně. Mezi ně patří hodnota darů poskytnutých obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám se sídlem na území ČR na financování vědy a vzdělání, kultury, školství, na náboženské účely pro registrované církve a náboženské společnosti, na činnost politických stran, na tělovýchovnou činnost, na policii, zdravotnictví, ekologii a další humanitární účely vymezené zákonem. Dary je možné poskytnout fyzickým osobám provozujícím školská a zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných a ohrožených zvířat, fyzickým

osobám, které jsou poživateli částečného nebo plného invalidního důchodu na zdravotnické prostředky na rehabilitační a kompenzační pomůcky a na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání v hodnotě nejvýše do 10 % základu daně. Daňově účinné jsou i dary na financování odstraňování následků živelní pohromy na území ČR nebo členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu.

Daň ze základu daně sníženého o nezdánitelnou část základu daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí 15 %. [23]

3.2 Daň z příjmů právnických osob

Poplatníky daně z příjmů právnických osob jsou osoby, které nejsou fyzickými osobami. Jsou to právnické osoby – podnikatelské subjekty zapsané v obchodním rejstříku a instituce s právní subjektivitou, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání. Poplatníci, kteří mají na území České republiky své sídlo nebo místo svého vedení, kterým se rozumí adresa místa, ze kterého je poplatník řízen, mají daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Poplatníci, kteří nemají na území České republiky své sídlo, mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území České republiky. Zdaňovacím obdobím je kalendářní nebo hospodářský rok případně účetní období, pokud je toto účetní období delší než nepřetržitě po sobě jdoucích 12 měsíců. [23]

Předmětem daně jsou příjmy z veškeré činnosti a z nakládání s veškerým majetkem, např. příjmy z prodeje nebo pronájmu majetku. U poplatníků, kteří nejsou založeni za účelem podnikání, jsou předmětem daně příjmy z podnikatelských aktivit, příjmy z reklam, příjmy z nájemného apod.

Pro účely stanovení základu daně se za příjmy považuje jak peněžní, tak i nepeněžní plnění, oceněné cenami obvyklými. Zákon ukládá použít cenu obvyklou vždy u plnění ve prospěch osob ekonomicky a personálně spojených.

Základem daně je rozdíl, o který příjmy (výnosy), s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů osvobozených od daně, převyšují výdaje (náklady), a to při respektování jejich

věcné a časové souvislosti v daném zdaňovacím období. Základním předpokladem ke správnému stanovení výše daňové povinnosti je zjištění hospodářského výsledku a jeho transformace na základ daně nebo daňovou ztrátu. Ke správnému zjištění základu daně je nutné hospodářský výsledek před zdaněním upravit o účetní položky, které jsou zahrnuty do hospodářského výsledku a zároveň nejsou součástí základu daně. Účetní hospodářský výsledek před zdaněním se sníží o příjmy, které nejsou předmětem daně (např. příjmy získané darováním děděním), o příjmy od daně osvobozené např. zákonem vymezené příjmy z ekologických aktivit), o příjmy, z nichž je daň vybírána zvláštní sazbou, dále se zvýší o účetní náklady, které nejsou daňově účinné a částky odečtené od základu daně při nedodržení stanovených podmínek.

Od takto vyčísleného základu daně nebo daňové ztráty se odečtou položky odčitatelné od základu daně. Od základu daně sníženého o odčitatelné položky dále se odečtou dary na veřejně prospěšné účely a po této se již může vypočítat daň. Vypočtená daň se sníží o slevy na dani. Např. o částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením, o částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením a o polovinu daně u poplatníků právnických osob zaměstnávajících nejméně 25 zaměstnanců, u nichž podíl zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, činí více než 50 % průměrného ročního přepočteného počtu všech jejich zaměstnanců. Sazba daně činí v roce 2012 19 %.

[23]

3.3 Zákon o dani z přidané hodnoty

Předmětem daně je dodání zboží nebo převod nemovitosti anebo přechod nemovitosti v dražbě za úplatu osobou povinnou k dani, v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku; poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v tuzemsku; pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právnickou osobou, která nebyla zřízena za účelem podnikání, a pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou, která není osobou povinnou k dani a dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku, je osvobozena od uplatňování daně, pokud její obrat nepřesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč. Přičemž obratem se rozumí výnosy za uskutečněná plnění s výjimkou plnění, která jsou osvobozená od daně bez nároku na odpočet.

Osoba povinná k dani se sídlem, místem podnikání nebo provozovnou v tuzemsku, jejíž obrat překročí uvedenou částku, je povinna podat přihlášku k registraci do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém překročila stanovený limit. Stává se pak plátcem od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, ve kterém překročila stanovený obrat.

Jestliže osoba povinná k dani nesplní povinnost registrovat se jako plátce při překročení limitu obratu ve výši 1 000 000 Kč, je povinna uhradit správci daně částku ve výši až 10 % z celkových příjmů nebo výnosů za zdanitelná plnění jako náhradu za zdanitelná plnění, která uskutečnila bez daně. Celková částka se počítá od data, kdy se osoba povinná k dani měla stát plátcem, až do data, kdy se stala plátcem na základě rozhodnutí správce daně. Tato sankce není pokutou a je možné ji uplatnit jako daňově uznatelný náklad. [24]

Mezi osvobozená plnění od daně s nárokem na odpočet daně patří dodání zboží do jiného členského státu, pořízení zboží z jiného členského státu, vývoz zboží, poskytnutí služby do třetí země, osvobození ve zvláštních případech, přeprava a služby přímo vázané na dovoz a vývoz zboží, přeprava osob a dovoz zboží. Snížená sazba DPH je 14 %, základní sazba DPH je ve výši 20 %.

Od 1. 1. 2012 nabyla účinnost úprava režimu přenesení daňové povinnosti na DPH při poskytnutí stavebních nebo montážních prací. Režim přenesení daňové povinnosti se uplatní pouze mezi plátcí DPH a to při poskytnutí plnění v tuzemsku (místo plnění je v ČR).

Zdaňovacím obdobím je kalendářní čtvrtletí, pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok nedosáhl 10 000 000 Kč. Pokud obrat plátce za předcházející kalendářní rok dosáhl 10 000 000 Kč, je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc. Plátce, jehož obrat za předcházející období dosáhl 2 000 000 Kč, je oprávněn si zvolit za zdaňovací období kalendářní měsíc a tuto změnu oznámit správci daně. Změnu zdaňovacího období ze čtvrtletního na měsíční

anebo z měsíčního na čtvrtletní je plátce oprávněn provést nejdříve od počátku následujícího kalendářního roku. Plátce je povinen oznámit správci daně změnu zdaňovacího období nejpozději do 31. ledna příslušného kalendářního roku.

Plátce je povinen do 25 dnů po skončení zdaňovacího období podat daňové přiznání, a to i v případě, že mu nevznikla daňová povinnost. Vlastní daňová povinnost je splatná ve lhůtě pro podání daňového přiznání. Vznikne-li v důsledku vyměření nadměrného odpočtu vratitelný přeplatek, vrátí se plátcí bez žádosti do 30 dnů od vyměření nadměrného odpočtu.

O zrušení registrace k DPH může plátce požádat nejdříve po uplynutí jednoho roku od data účinnosti uvedeného na osvědčení o registraci, pokud jeho obrat nepřesáhl za nejbližších předcházejících 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 1 000 000 Kč. [24]

3.4 Zákon o spotřebních daních

Předmětem daně jsou minerální oleje (ropné produkty), líh, pivo, víno a meziprodukty, tabákové výrobky.

Plátcem daně je obecně právnická osoba nebo fyzická osoba, která je provozovatelem daňového skladu, oprávněným příjemcem, daňovým zástupce nebo výrobcem, které vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit v souvislosti s uvedením vybraných výrobků do volného daňového oběhu, nebo v souvislosti se ztrátou nebo zničením anebo jiným znehodnocením vybraných výrobků dopravovaných v režimu podmíněného osvobození od daně. [33]

Osvobození se vztahuje na výrobky, jež jsou dovezeny a osvobozeny od cla, dovezené výrobky z území členských států NATO pro potřeby ozbrojených sil NATO, nakoupené výrobky bez daně ve válečném stavu, pokud tak nařídila vláda, odůvodněné technické ztráty při přepravě nebo skladování vybraných výrobků, vybrané výrobky určené k výrobě výrobků, které nejsou předmětem daně a další skutečnosti zakládající nárok na osvobození podle Zákona o spotřebních daních.

Sazby vybraných výrobků jsou specifické (množstevní) nebo hodnotové (procentní) Sazby daně u cigaret jsou kombinací sazby specifické a hodnotové. Daň se vypočítá vynásobením

základu daně sazbou daně stanovenou pro příslušný vybraný výrobek podle Zákona o spotřebních daních.

Pro vybrané výrobky je zdaňovacím obdobím s výjimkou dovážených vybraných výrobků kalendářní měsíc. Plátcí, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit jsou povinni předložit daňové přiznání samostatně za každou daň celnímu úřadu a to do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla. Správu daní vykonávají celní úřady příslušné podle sídla nebo místa pobytu plátce daně. [33]

3.5 Zákon o dani z nemovitostí

Daň z nemovitosti je tzv. reálnou daň a povinnost její úhrady vzniká bez ohledu na to, zda poplatník vytváří dostatečný důchod k její úhradě. Zaplacená daň z nemovitostí se uznává jako nákladová položka pro účely vymezení základu daně z příjmů. Zákon upravuje daň z pozemků a daň ze staveb.

Předmětem daně z pozemků jsou všechny pozemky na území České republiky vedené v katastru nemovitostí. Tyto pozemky se člení na zemědělskou půdu (orná půda, zahrady a ovocné sady, louky a pastviny), nezemědělskou půdu (lesní pozemky a vodní plochy, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy). Poplatníkem daně je vlastník pozemku a v některých zákonem vymezených případech i nájemce pozemku.

Základem daně u zemědělské půdy je hodnota pozemku daná vyhláškou, případně přímo zákonem v paušální výši na m². U těchto pozemků je pak stanovena sazba daně ve výši 0,75 % (zemědělská půda) nebo 0,25 % (trvalé travní porosty, lesy a rybníky). U ostatních pozemků je základem daně výměra pozemku v m², sazba je pak stanovena ve výši 1 Kč na m² u stavebních pozemků a 0,1 Kč na m² u ostatních pozemků. [22]

Od daně z pozemků jsou osvobozeny podle zákona pozemky ve vlastnictví státu, nejsou-li využívány k podnikatelské činnosti nebo pronajímány, pozemky používané diplomatickými misemi, pozemky tvořící veřejná prostranství, předmětem daně pak nejsou zejména pozemky pod stavbou v rozsahu jejího půdorysu.

Předmětem daně ze staveb jsou stavby na území České republiky, na které bylo vydáno kolaudační rozhodnutí, byty včetně podílu na společných částech stavby, které jsou evidovány v katastru nemovitostí, nebytové prostory včetně podílu na společných částech stavby. Které jsou evidovány v katastru nemovitostí.

Základní sazby daně u stavebních pozemků a u některých staveb (obytné domy, stavby tvořící příslušenství k obytným domům, byty evidované v katastru nemovitostí) jsou vynásobeny koeficienty podle velikosti obce. Tyto koeficienty se pohybují od 0,3 v nejmenších obcích do 300 obyvatel až po 4,5 v Praze. Každá obec může pak svou vyhláškou stanovit pro jednotlivé části či pro celou obec koeficienty nižší či vyšší. U ostatních druhů staveb může obec zvýšit základní sazbu daně stanovením koeficientu 1,5 v Praze na koeficient 5,0.

Poplatníkem daně je vlastník stavby. Základem daně ze stavby je výměra půdorysu nadzemní části stavby v m². U bytů či samostatných nebytových prostor je základem daně tato výměra zvýšená o 20 %. Sazba daně se pohybuje od 1 Kč na m² do 10 Kč za m² (např. stavby pro některé druhy podnikatelských činností). Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok.

Daňové přiznání je poplatník povinen podat příslušnému správci daně do 31. ledna zdaňovacího období. Daňové přiznání se nepodává, pokud je poplatník podal v některém z předchozích zdaňovacích období a ve srovnání s tímto předchozím stavem nedošlo ke změně okolností rozhodných pro vyměření daně. Dojde-li ve srovnání s předchozím zdaňovacím obdobím ke změně okolností rozhodných pro vyměření daně nebo v osobě poplatníka, je poplatník povinen do 31. ledna zdaňovacího období přiznat; v těchto případech lze daň přiznat buď podáním daňového přiznání, nebo podáním dílčího daňového přiznání. V dílčím daňovém přiznání uvede poplatník pouze nastalé změny a výpočet celkové daňové povinnosti. [22]

3.6 Zákon o dani silniční

Předmětem silniční daně jsou veškerá silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná a provozovaná v České republice, jsou-li používána k podnikání nebo k jiné samostatné výdělečné činnosti nebo jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním anebo k činností, z nichž plynoucí příjmy jsou předmětem daně z příjmů u subjektů nezaložených

za účelem podnikání. Nákladní vozidla s hmotností alespoň 3,5 tuny jsou předmětem daně bez ohledu na to, pro jaké účely jsou používána.

Předmětem silniční daně nejsou speciální pásové automobily, vozidla s méně než čtyřmi koly zapsaná v technickém průkazu jako kategorie L1, vozidla diplomatických misí a konzulárních úřadů, vozidla zabezpečující linkovou osobní vnitrostátní přepravu, vozidla provozovaná ozbrojenými silami, vozidla na elektrický pohon a některá další. Předmětem daně také nejsou vozidla šetrnější k životnímu prostředí (např. vozidla s hybridním pohonem kombinující spalovací motor a elektromotor, vozidla na LPG). [32]

Poplatníkem daně je fyzická nebo právnická osoba, která je provozovatelem vozidla registrovaného v České republice v registru vozidel a je zapsána v technickém průkazu. Poplatníkem daně je rovněž zaměstnavatel, pokud vyplácí cestovní náhrady svému zaměstnanci za použití osobního automobilu nebo jeho přípojného vozidla, pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli vozidla.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok. Daňové přiznání je nutno podat nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období. Poplatník platí čtyři zálohy za rok podle skutečného stavu vozidel splňujících zákonné podmínky pro zdanění v kalendářním čtvrtletí, které bezprostředně předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém jsou splatné zálohy.

U osobních automobilů se stanovuje podle zdvihového objemu motoru v cm^3 a pohybuje se od 1 200 Kč (do 800 cm^3) do 4 200 Kč (nad 3 000 cm^3). U ostatních vozidel se stanovuje podle nejvyšší povolené hmotnosti (celkové hmotnosti) v tunách a počtu náprav a pohybuje se od 1 800 Kč (do 1 tuny a s 1 nápravou) do 50 400 Kč (3 nápravy, nad 36 tun).

Sazba daně je snížena o 25 % u vozidel pro zemědělské práce (platí pouze pro poplatníky, kteří vykonávají zemědělskou činnost). Slevu na dani lze poskytnout na vozidla, které uskutečňují kombinovanou dopravu, tj. dopravují náklady, které jsou po část trasy přepravovány po železnici nebo po vodě. [32]

3.7 Zákon o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

Předmětem daně darovací je bezúplatné nabytí majetku jinak než smrtí zůstavitele. Poplatníkem daně je nabyvatel, při darování do ciziny je poplatníkem dárce, nejde-li o darování do ciziny či z ciziny, je dárce ručitelem. Poplatníci se pro účely stanovení výše daně, popřípadě pro účely osvobození od daně rozlišují na tři skupiny. I. skupinu tvoří příbuzní v řadě přímé a manželé, II. skupinu sourozenci, další uvedení příbuzní a další osoby blízké a III. skupinu tvořící ostatní fyzické a právnické osoby.

Základ daně je cena darovaného majetku snižená o prokázané dluhy, o daně placené při dovozu při darování z ciziny a o částky od daně osvobozené. Sazba daně se pohybuje v závislosti na vztahu dárce a obdarovaného a činí od 7 % (do 1 mil. Kč) do 40 % (nad 50 mil. Kč) a ve III. skupině (ostatní osoby). [21]

Od daně je osvobozeno nabytí majetku (movité věci osobní potřeby, peněžní prostředky a cenné papíry) u osob v I. skupině a II. skupině. Osvobození do 20 tis. Kč se uplatní ve III. skupině. Od daně darovací je osvobozena řada darování: bezúplatné nabytí majetku státem či veřejnými vysokými školami, darování majetku určeného pro financování v oblasti kultury, školství, vědy, výzkumu, sportu, zdravotnictví, dary přijaté církvemi, nadacemi a obecně prospěšnými fondy, převody bytů a garáží z majetku družstva na členy družstva apod.

Poplatník je povinen podat daňové přiznání do 30 dnů od bezúplatného nabytí movitého majetku nebo jiného majetkového prospěchu, při nabytí nemovitosti do 30 dnů od doručení smlouvy opatřené doložkou o povolení vkladu do katastru nemovitostí nebo u nemovitostí neevidovaných v katastru nemovitostí do 30 dnů od účinnosti smlouvy.

Předmětem daně dědické je bezúplatné nabytí majetku děděním. Poplatníkem daně je dědic (nabyvatel). Poplatníci se pro účely stanovení výše daně, popřípadě pro účely osvobození od daně rozlišují na tři skupiny. I. Skupinu tvoří příbuzní v řadě přímé a manželé, II. skupinu sourozenci, další uvedení příbuzní a další osoby blízké a III. skupinu tvoří ostatní fyzické a právnické osoby.

Základem daně je cena nabytého majetku snižená o prokázané dluhy zůstavitele, které přešly na dědice, o přiměřené náklady spojené s pohřbem zůstavitele a o náklady spojené s dědickým řízením. Sazba daně se pohybuje v závislosti na vztahu dědice a zůstavitel a činí od 3,5 % (do 1 mil Kč) do 20 % (nad 50 mil. Kč) ve III. skupině.

Dědictví v I. a II. skupině jsou od daně osvobozena. Dále jsou v závislosti na vztahu dědice a zůstavitele od daně dědické osvobozena obdobná nabytí majetku jako je tomu u daně darovací, a to do výše 20 tis. Kč ve III. skupině.

Dále je od daně dědické osvobozena řada dědictví jako nabytí státem či veřejnými vysokými školami, nabytí majetku určeného pro financování v oblasti kultury, školství, vědy, výzkumu, sportu, zdravotnictví, dědictví nabytá církvemi, nadacemi a obecně prospěšnými fondy apod.

Poplatník je povinen podat daňové přiznání do 30 dnů, v němž nabylo právní moci rozhodnutí o dědictví. Předmětem daně z převodu nemovitostí je úplatný převod či přechod vlastnictví k nemovitostem či bezúplatné zřízení věcného břemene ve prospěch dárce při darování nemovitosti. Poplatníkem daně je převodce (prodávající), nabyvatel (kupující) je ručitelem, u výměny nemovitostí jsou poplatníky společně a nerozdílně převodce i nabyvatel.

Základ daně tvoří cena sjednaná nebo cena nemovitosti zjištěná dle oceňovacích předpisů, a to vždy vyšší z těchto dvou hodnot. V dalších případech je to např. cena bezúplatně zřízeného věcného břemene, cena dosažená vydražením při získání nemovitosti ve veřejné dražbě atd.

Daň z převodu nemovitostí je uplatňována paušální lineární sazbou 3 % ze základu daně. Osvobození se vztahuje na převody z a do majetku České republiky, na přeměny právnických osob, na převody nových staveb, které nebyly dosud užívány. Poplatník je povinen podat daňové přiznání do tří měsíců od potvrzení nabytí vlastnictví (nejčastěji zápis do katastru nemovitostí) nebo nabytí vlastnictví (u nemovitostí neevidovaných v katastru nemovitostí).
[21]

3.8 Daň ekologická

Předmětem daně je elektřina, zemní plyn a některé další plyny, pevná paliva (černé uhlí, hnědé uhlí, koks). Plátcem daně je dodavatel, který na daňovém území dodal předměty, daně, provozovatel distribuční soustavy nebo přepravní soustavy, výrobce předmětu daně, dále také osoby, které osvobozenou energii použijí k jiným než osvobozeným účelům nebo osoby, které spotřebovaly nezdaněnou energii. Osvobození závisí na účelu použití energie. Vztahuje se zejména na elektrickou energii a pevná paliva, která jsou použita na provoz veřejné přepravy osob či pro plavby po vodách na území Č. Dále je možné uplatnit osvobození u plynu pro výrobu tepla v domácnostech a v domovních kotelnách uvedených ve speciálním předpise. [11]

Sazby daně jsou stanoveny podle jednotlivých médií – elektrické energie, ze zemního plynu a z pevných paliv. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. Plátcí daně, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit, jsou povinni předložit správci daně (celnímu úřadu) daňové přiznání a zaplatit daň do dvacátého pátého dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla. [34]

3.9 Systém sociálního pojištění

Systém placení pojistného na sociální pojištění se v České republice skládá ze čtyř částí. Jednak veřejné zdravotní pojištění, které je upraveno Zákonem č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, dále pak důchodové pojištění, kterým se zabývá Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Součástí sociálního pojištění je i nemocenské pojištění, které upravuje Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

3.9.1 Zákon o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

Podle tohoto zákona jsou účastníky pojistného systému oprávněnými k využívání zdravotní péče zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné, osoby bez zdanitelných příjmů a státní pojištěnci. [30]

Zaměstnanci jsou osoby vykonávající závislou činnost v rámci pracovního poměru nebo na základě dohody o pracovní činnosti. Za zaměstnance se nepovažují osoby vykonávající činnost na základě dohody o provedení práce, avšak výkon člena statutárního a jiného orgánu právnické osoby se za zaměstnance z hlediska veřejného zdravotního pojištění považuje. Pojistné v rámci všeobecného zdravotního pojištění zaměstnance činí celkem 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období, kterým je kalendářní měsíc. Z hlediska participace zaměstnance a zaměstnavatele na zdravotním pojištění platí sazby 4,5 % pro platbu zaměstnance a 9 % pro platbu prováděnou zaměstnavatelem. Pro výpočet pojistného hrazeného za zaměstnance zaměstnavatelem a pojistného hrazeného zaměstnancem platí stejný vyměřovací základ. Je jím součet příjmů, které zúčtuje zaměstnavatel zaměstnanci v souvislosti s výkonem zaměstnání.

Pojistné vypočtené z vyměřovacího základu odvádí měsíčně za zaměstnance příslušné zdravotní pojišťovně jejich zaměstnavatel, který je povinen se registrovat u každé pojišťovny, u které jsou pojištěni jeho zaměstnanci.

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) jsou osoby provozující zemědělskou výrobu, živnost, podnikání podle zvláštních předpisů, vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorskoprávních vztahů, společníci veřejných obchodních společností, komplementáři komanditních společností, osoby vykonávající nezávislé povolání, spolupracující osoby osob samostatně výdělečně činných.

OSVČ jsou sami sobě zaměstnavateli a zaměstnanci a mají povinnost platit a odvádět pojistné při použití sazby, odpovídající součtu sazeb hrazených za zaměstnance zaměstnavatelem a zaměstnancem. Výše pojistného je 13,5 % z vyměřovacího základu za rozhodné období, které je u OSVČ kalendářní rok.

Osoby samostatně výdělečně činné platí pojistné formou měsíčních záloh na pojistné a formou doplatku. V prvním roce podnikatelské činnosti musí osoba samostatně výdělečně činná platit zálohy, které se odvozují z minimálního vyměřovacího základu. V následujících letech pak osoby samostatně výdělečně činné odvozují výši záloh z měsíčního vyměřovacího základu zjištěného za předchozí kalendářní rok. Od 1. 1. 2011 se zvyšuje pojistné na zdravotní pojištění pro osoby samostatně výdělečně činné na částku 1 601 Kč měsíčně.

3.9.2 Zákon o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Sociální zabezpečení zaměstnance zahrnuje důchodové pojištění, nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Za zaměstnance se považují osoby, které mají příjmy z pracovního nebo služebního poměru, z pracovní činnosti dle dohody o pracovní činnosti, z pracovní činnosti společníka společnosti s ručením omezeným, komandisty komanditní společnosti nebo člena družstva, za niž mu náleží odměna. Za zaměstnance se nepovažují osoby vykonávající činnost na základě dohody o provedení práce. Z příjmů osob, které se nepovažují za zaměstnance, se neplatí pojistné na veřejné zdravotní pojištění ani pojistné na sociální zabezpečení podle pravidel platných pro placení pojistného za zaměstnance. Vyměřovacím základem zaměstnance je součet příjmů, které mu byly zaúčtovány do příslušného kalendářního měsíce. Pokud do kalendářního měsíce nebyl zaúčtován žádný příjem, pojistné se za takový měsíc neplatí.

Maximální vyměřovací základ zaměstnance pro placení pojistného je pro rok 2012 stanoven ve výši Kč 1 781 280.

Zaměstnavatel je povinen z vyměřovacího základu každého zaměstnance vypočítat 6,5 % a pojistné srazit z hrubého příjmu zaměstnance. Zároveň musí vypočítat pojistné za sebe, které činí 25 % z úhrnu vyměřovacích základů všech zaměstnanců. Zaměstnavatel má povinnost odvést místně příslušné okresní správě sociálního zabezpečení vypočtené pojistné.

Za osoby samostatně výdělečně činné se považují osoby, které vykonávají samostatnou činnost nebo spolupracují při výkonu samostatné výdělečné činnosti, tj. osoby, na které lze podle Zákona o daních z příjmů rozdělit příjmy a výdaje. Na rozdíl od zaměstnanců nemusí být OSVČ povinně účastny nemocenského pojištění. Povinné jsou pro ně pouze důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Účast na nemocenském pojištění je u OSVČ dobrovolná. Výše nemocenského pojištění se zjišťuje z vyměřovacího základu a činí 2,3 %. Minimální platba ve výši je stanovena ve výši

Kč 92. Nárok na výplatu nemocenského vzniká vždy, jestliže účast na nemocenském pojištění OSVČ trvala alespoň po dobu tří kalendářních měsíců před vznikem sociální události.

3.9.3 Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění je upraveno Zákonem č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění. Účastníky nemocenského pojištění jsou povinně zaměstnanci, jejichž výkon práce je na území České republiky a to na základě pracovně právního nebo obdobného pracovního vztahu, zaměstnání trvalo nebo mělo trvat alespoň 15 kalendářních dnů a minimální výše sjednaného příjmu je každoročně stanovována. Účastníky nemocenského pojištění nejsou společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným a komanditisté komanditní společnosti, členové družstev, v nichž podmínkou členství není pracovní vztah k družstvu a studenti a žáci. Z nemocenského pojištění náleží čtyři dávky – nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžitá pomoc v mateřství a vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství. [26]

3.9.4 Zdravotní pojištění

Od 1. 1. 2012 se zvyšuje nejen minimální, ale i maximální vyměřovací základ osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) a také maximální vyměřovací základ zaměstnanců. Tyto vyměřovací základy souvisejí s výší průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Minimální vyměřovací základ u zaměstnanců, resp. zaměstnavatelů zůstává stejný, neboť je navázán na minimální mzdu, která je i nadále 8 000 Kč. Z téhož důvodu se nemění pojistné osob bez zdanitelných příjmů (OBZP) – činí nadále 1 080 Kč. Stejný jako v roce 2011 zůstává vyměřovací základ pro platbu pojistného státem; stát za „své“ pojištěnce hradí pojistné ve výši 723 Kč.

Minimální vyměřovací základ OSVČ činí dvanásťnásobek 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Pro rok 2012 činí průměrná měsíční mzda 25 137 Kč. Minimální měsíční vyměřovací základ pro měsíce roku 2012 je tudíž 12 568,50 Kč. Z toho minimální měsíční záloha na pojistné je po zaokrouhlení rovna částce 1 697 Kč.

Zálohu ve výši 1 697 Kč musí poprvé za leden 2012 uhradit OSVČ, které zahajují v roce 2012 samostatnou výdělečnou činnost, nebo i ty, které podle Přehledu za rok 2010 platily v roce

2011 zálohy nižší než 1 697 Kč, s výjimkou osob, které nemají stanoven minimální vyměřovací základ. Posledním dnem splatnosti lednové zálohy je 8. 2. 2012.

Maximální vyměřovací základ OSVČ činí 72násobek průměrné mzdy, kterou je pro rok 2012 částka 25 137 Kč. Maximální vyměřovací základ v roce 2012 tedy bude činit 1 809 864 Kč, maximální měsíční vyměřovací základ bude 150 822 Kč a maximální záloha na pojistné je stanovena na 20 361 Kč. Tato nová maximální výše zálohy na pojistné bude pro OSVČ platná až od měsíce, ve kterém podají nebo by měly podat Přehled za rok 2011.

Maximální vyměřovací základ pro rok 2012 ve výši 1 809 864 Kč platí i pro zaměstnance. U OSVČ, které byly v roce 2011 též zaměstnancem a součet vyměřovacích základů ze zaměstnání a vyměřovacího základu ze samostatné výdělečné činnosti dosažených v roce 2011 přesáhl 1 781 280 Kč, se bude při vyúčtování pojistného za rok 2011 postupovat podle ustanovení § 3a odst. 5 Zákona č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Znamená to, že se o přesahující částku sníží vyměřovací základ OSVČ, a je-li přesahující částka vyšší než vyměřovací základ ze samostatné výdělečné činnosti, sníží se o zbytek přesahující částky vyměřovací základ/y ze zaměstnání. [30]

4 Obchodní činnost v České republice

Obchod je odvětví národního hospodářství, uskutečňující oběh zboží. Představuje souhrn hospodářských subjektů, jejichž hlavní činností je nákup a prodej zboží.

Představuje spojovací článek mezi výrobou a spotřebou. Vznikl na určitém stupni rozvoje společenské dělby práce z potřeby napomáhat rozvoji směny. Tím, že hledá pro zákazníka užitečné a potřebné zboží, napomáhá rozvoji výroby a spotřeby a umožňuje hospodářský růst.

Obchod plní řadu funkcí, mezi které patří zejména přeměna výrobního (dodavatelského) sortimentu na sortiment obchodní (odběratelský), odpovídající potřebám a nákupním zvyklostem zákazníků, překonání rozdílů mezi místem výroby (dodavatelem) a místem prodeje (odběratelem), překonání rozdílů mezi časem výroby a časem nákupu (potřeby) zboží, zajišťování množství a kvality prodávaného zboží, iniciativní ovlivňování výroby (co do sortimentu, času, místa a množství) a ovlivňování poptávky, zajišťování racionálních zásobovacích cest s cílem snížení prodejní ceny a zajišťování včasné úhrady dodavatelům.

V současné době lze obchod chápat jako činnost (dynamické pojetí) nebo jakou souhrn institucí (institucionální pojetí). Obchodem se zabývá každý, kdo prodává či nakupuje zboží a služby, např. (výrobní organizace, banky, pojišťovny, speditérské firmy apod.). Stírá se rozdíl mezi obchodem spotřebním zbožím a výrobními prostředky. Obchod je představován firmami specializovanými na velkoobchodní a maloobchodní činnost, na zahraniční obchod (export – import zboží) a někdy také zahrnuje část pohostinství. Značná část zahraničního obchodu se realizuje uvnitř velkých obchodních firem, které za podstatu své činnosti mají maloobchod. Stále častěji se setkáváme s pojmem retailing, což je velkoobchodní činnost včetně mezinárodního obchodu opřená o vlastní maloobchodní síť. Obchodní firmy nevyvázejí a nedovážejí jen zboží, ale i svou maloobchodní činnost (know how).

Z původně místního významu se obchod stal do jisté míry mezinárodním. Podílí se na směně velkého množství rozmanitých druhů zboží, které produkují velké specializované podniky pro široký okruh spotřebitelů. Rozvojem dopravy a spojů se obchod velmi zrychlil. Zvýšila se i náročnost spotřebitelů, jejichž rozdílná přání musí obchod zkoumat a jejich uspokojování se pružně přizpůsobovat. Obchod dnes tvoří důležité odvětví národního hospodářství.

Obchoduje se buď se spotřebními předměty, určenými ke spotřebě obyvatelstva, nebo s kapitálovými statky, určenými k další výrobě v podnicích.

Obchod zajišťují buď obchodní prostředníci, nebo zprostředkovatelé. Obchodní prostředníci jsou obchodní firmy, které jsou prostředníky směny mezi prodávajícím a kupujícím z hlediska nabídky zboží, jeho dodání, vyúčtování a plné odpovědnosti. Mezi obchodní prostředníky patří: maloobchod, velkoobchod a zahraniční obchod.

Zprostředkovatelé vyhledávají trhy pro nákup nebo prodej a konkrétní partnery pro svého obchodního zákazníka, dojednávají podmínky, které by vyhovovaly oběma subjektům pro jednotlivé obchodní případy, organizují informovanost o zboží a podmínkách prodeje či jeho předvedení a poskytují služby pro obchodní činnosti. Mezi zprostředkovatele obchodních činností patří obchodní zástupce, obchodní zprostředkovatel (makléř), komisionář, zasilatel – speditér, burza, aukce a veletrhy.

4.1 Členění obchodu

Obchod se člení z mnoha hledisek.

1. podle velikosti okruhu jeho působnosti

Podle územního zaměření rozeznáváme obchod vnitřní a zahraniční.

a) Vnitřní obchod

Zabezpečuje směnu zboží a služeb a zároveň činnost na vnitřním trhu v rámci jednoho státu na celostátním nebo regionálním trhu.

b) Zahraniční obchod

Zahraniční obchod ve srovnání s vnitřním obchodem, který se realizuje pouze v rámci jednoho státu, je náročnější. Zabezpečuje směnu zboží a služeb mezi subjekty trhu různých států, představuje vývoz (export) a dovoz (import) zboží přes hranice státu. Může se v něm projevat jazyková nebo právní bariéra, kdy právní řád v cílové zemi může být velmi odlišný od našeho právního řádu. Z ekonomického hlediska se cena při vývozu zvyšuje o doklady na dopravu a pojištění zásilky, kdy roste riziko poškození nebo znehodnocení zboží po jeho expedici. Kurzové riziko může výrazně ovlivnit cenu zboží. Je nutné zhodnotit politickou stabilitu v dané zemi, koupěschopnost místního obyvatelstva, míru korupce, konkurenci

a tradice vycházející z náboženství – některé zboží může totiž být vlivem náboženství nebo tradic v zemi neprodejné. Formy zahraničního obchodu tvoří export, reexport a import.

Export je vývoz zboží nebo služeb do zahraničí. Důsledkem exportu dochází k přílivu kapitálu do země, odkud se zboží nebo služby vyvážejí. Člení se na přímý a nepřímý export.

- *Přímý export* – tuzemský producent a zahraniční odběratel jsou v přímém kontaktu. Producenti musí mít dobrý přehled o zahraničním trhu.
- *Nepřímý export* – mezi producenta a odběratele vstupuje zprostředkovatel, který nakupuje v tuzemsku a prodává v zahraničí. Nevýhodou může být marže, kterou si zprostředkovatel připočítá. Podnik ale ušetří náklady na podrobné sledování zahraniční situace.

Reexport představuje vývoz zboží a služeb, které byly již předtím dovezeny. Člení se na přímý a nepřímý reexport.

- *Přímý reexport* – reexportér nakoupí zboží v zahraničí a jiné zemi ho prodá, aniž by zboží vstoupilo do země reexportéra.
- *Nepřímý reexport* – reexportér doveze zboží do své země a odtud ho vyveze (jako forma překonání obchodně politických překážek mezi cílovou zemí a zemí původu).

Import zahrnuje dovoz zboží nebo služeb ze zahraničí. Důsledkem importu je odliv kapitálu ze země, kam se dováží. Člení se na přímý a nepřímý import.

- *Přímý import* – tuzemský producent nakupuje v zahraničí.
- *Nepřímý import* – tuzemský producent nakupuje od tuzemského zprostředkovatele zahraničního zboží.

c) Mezinárodní obchod

Mezinárodní obchod slouží k tomu, abychom dovezli ty produkty, jichž máme dostatek a získali za ně jiné, které se u nás neprodukují. Jde vlastně o mezinárodní specializaci a kooperaci. Představuje soubor obchodních aktivit ve více zemích, na kontinentu, na jeho rozsáhlém teritoriu (např. Jižní Amerika) či na celém světě. Potřeba mezinárodního obchodu je zejména dána surovinovým bohatstvím země. Některé země mohou suroviny vyvážet. Naopak jiné země musí suroviny dovážet. Mezi tyto země patří i Česká republika. Potřeba mezinárodního obchodu je dána i klimatickými, přírodními a domácími podmínkami, kdy některé plodiny není vhodné na území státu pěstovat, a proto se musí

dovážet a jiné země mají vhodné domácí podmínky pro určité výroby nebo poskytování služeb.

Mezinárodní obchod se rozvíjí díky řadě mezinárodních obchodních organizací. Patří mezi ně např. Světová obchodní organizace nebo Evropská unie. Světová obchodní organizace – WTO (World Trade Organisation) dbá o volný vývoz a dovoz bez omezení. Například usiluje o to, aby státy nezaváděly vysoká cla, která by bránila dovozu, nebo neomezovaly množství zboží, které lze vyvážet nebo dovážet. Cílem 27 států, které jsou členskými státy Evropské unie je maximálně využít výhod mezinárodní specializace a kooperace. Na jejich území proto funguje tzv. společný trh, což například umožnilo zrušení hranic při vzájemné obchodu zbožím a službami, možnost být volně zaměstnán v kterémkoliv státu Evropské unie a možnost volně zakládat podnik v kterémkoliv státu.

2. podle předmětu činnosti

Podle předmětu činnosti se člení obchod na obchod zemědělskými výrobky, obchod cennými papíry, obchod spotřebním zbožím a obchod výrobními prostředky.

3. podle dělby práce v obchodě

Obchod se postupně rozdělil na velkoobchod a maloobchod. Činnosti uskutečňované ve velkoobchodě i maloobchodě zahrnují nákup zboží, udržování zásob zboží, jeho prodej, provádění průzkumu trhu a propagování zboží.

a) Velkoobchod

Hlavním úkolem velkoobchodu je nákup zboží ve velkém množství od různých specializovaných výrobců, vytváření širokého spotřebitelského sortimentu zboží a jeho dodávání maloobchodu, pohostinským zařízením, drobným výrobcům a ostatním tzv. velkospotřebitelům.

Význam velkoobchodu stoupá i přesto, že se v současné době mění základní distribuční kanály, kterými prochází spotřební zboží. Velkoobchod se do těchto kanálů zapojuje také netradičním způsobem.

Velkoobchod plní řadu funkcí, Patří mezi ně změna výrobního sortimentu na sortiment obchodní – spotřebitelský, udržování pohotových zásob pro rychlé dodávky, přibližování

zboží místu spotřeby, zlevňování logistických distribučních procesů, zajišťování serióznosti dodávek a jejich kvality, zjišťování platební jistoty pro dodavatele.

Velkoobchod se členění na sortimentní a specializovaný. Sortimentní velkoobchod má většinou čtyři hlavní varianty sortimentní šíře jako je plný sortiment potravin (suchý sortiment), velkou část nepotravin, např. „měkký“ a „tvrdý“ sortiment, nábytek, univerzální rozsah nepotravin a široký sortiment potravin a nepotravin. Specializovaný velkoobchod slouží spíše pro malé odběratele.

Podle formy činnosti se velkoobchod člení na dodávkový velkoobchod, agenturní – traťový velkoobchod, samoobslužný velkoobchod, regálový velkoobchod, prodejní sklady – demigrosisté a maloobchodní jednotka využívaná jako velkoobchod

V rámci **dodávkového velkoobchodu**, který je nejobvyklejším systémem velkoobchodu, se ve skladě se udržují zásoby a zboží se rozváží na základě objednávky až „do domu“. Větší velkoobchod má zpravidla svou vlastní autodopravu, zajišťuje také propagační a reklamní akce, školení odběratelů, jejich personálu, technické služby, účetnictví, úvěry, financování. Velkoobchod má různé rozměry – velké koncentrované sklady nebo malé rozptýlené sklady.

Agenturní – traťový velkoobchod nezajišťuje fyzický pohyb zboží přes vlastní sklad, organizuje dodávky z výroby nebo od jiných velkých dodavatelů odběratelům (maloobchodníkům nebo velkoobchodníkům). Jeho dodávky jsou levnější a realizace dodávky je časově delší než u dodavatelského velkoobchodu. Používá se u velkých dodávek a pro větší odběratele. Traťový velkoobchod realizují nákupní centrály u spotřebního zboží. Používá se při zásobování při investičních dodávkách a často ho používá také zahraniční obchod.

Samoobslužný velkoobchod (Cash & Carry, C + C) je určen pro menší odběry vlastním autem zákazníka. Zákazníci jsou především provozovatelé různých pohostinských provozů, drobní výrobci (cukráři, lahůdkáři), drobní maloobchodníci, příležitostní prodejci ve stáncích. Na zvláštní průkazy mohou v některých zemích nakupovat i zaměstnanci odběratelů. Sortiment zahrnuje převážně potravinářské zboží (suchý sortiment), čerstvé zboží a nepotraviny. V současnosti mají C + C většinou 10 – 13 tis. druhů potravin a 40 tis. druhů

nepotravin. Velikost velkoobchodu je různá, pohybuje se např. 12 – 15 tis. m² – 27 tis. m². Výhodou C + C je impulzivní nabídka, okamžitá realizace objednávky, relativně levnější nákup malých množství a tím snižování vlastních zásob odběratelů, úspory času při očekávání dodávky. V ČR uplatňuje samoobslužný velkoobchod např. firma Makro. V Evropě je největší firmou METRO holding. Skladové kluby v USA Buying Club, Membership Warehouse Club tvoří cca 400 klubů.

Předmětem **regálového velkoobchodu** jsou zejména nepotraviny. Dohoda mezi velkoobchodníkem a maloobchodníkem spočívá v tom, že maloobchodník bude na riziko velkoobchodníka prodávat ve vymezené části prodejny v regálech sortiment, který velkoobchodník dodá, doplňuje a obměňuje. Výtěžek prodeje se dělí mezi velko a maloobchodníka. Maloobchod tak zvyšuje atraktivnost své prodejny a ověřuje si zájem o nový sortiment. Velkoobchod nebo i výrobce prodává nový nebo málo známý sortiment, nové značky či sezónní zboží. V současné době v Evropě velkoobchodník doplňuje své zboží v prodejně, zajišťuje úpravu zboží a propagační prostředky. V ČR se využívá při dodávkách nápojů, kávy, dehydrovaných potravin atd.

Současný prodej pro živnostníky, maloobchodníky, velké firmy i pro konečného spotřebitele zajišťují **prodejny sklady (demigrosisté)**. Patří mezi ně sklady paliv, stavebnin, hutních výrobků a řeziva. Zabývají se prodejem sortimentu, který se jen obtížně prodává v síti prodejen

Maloobchodní jednotka – velkoobchod, která se zabývá zároveň velkoobchodem, dnes není příliš rozšířenou formou. Velká maloobchodní jednotka se současně využívá jako velkoobchod v drobném pro menší obchodníky a malé výrobce v okolí.

b) Maloobchod

Nakupuje zboží od velkoobchodu nebo od výrobce a bez dalšího zpracování ho prodává konečným spotřebitelům a zajišťuje tak realizaci hodnoty zboží, zboží opouští. Hlavním úkolem maloobchodu je prodej zboží nakoupeného převážně od velkoobchodu obyvatelstvu. Maloobchod se člení podle realizace maloobchodní činnosti na maloobchod realizovaný v síti prodejen a maloobchod realizovaný mimo prodejní síť. **Maloobchod realizovaný v síti prodejen** představuje většinový rozsah maloobchodní činnosti a rozděluje se na potravinářský a nepotravinářský maloobchod.

Potravinářský maloobchod obchoduje převážně potravinami. Zařazují se do něho i prodejní jednotky, které mají i značný rozsah nepotravin (zboží denní a občasné poptávky) např. smíšené prodejny, superety, supermarkety a hypermarkety - samoobslužné obchodní domy atd. Má největší průměrné velikosti prodejen a nejmodernější informační a logistické systémy, Procházejí jím největší objemy dodávek zboží. V rámci potravinářského maloobchodu je odběr zboží pravidelný a hromadný.

Nepotravinářský maloobchod má širokou škálu sortimentů i provozních typů. Zvláštní skupinu nepotravinářského maloobchodu tvoří prodej aut (včetně servisu) a prodej pohonných hmot.

Z hlediska *specializace maloobchodu* se maloobchod člení na **specializovaný**, který je typický pro menší a filiálkové prodejny a **despecializovaný (univerzální)**, ke kterému směřuje vývoj maloobchodu v současné době.

Z hlediska *specifikace sítě* se maloobchod člení na **stánkový prodej a tržště** a **stacionární síť**. Stánkový prodej je zvláštní formou maloobchodní činnosti využívaný především v tržnicích a na trzích. V České republice je většinou v rukou cizinců. Je vhodný pro začínající obchodníky, neboť tato činnost má nízkou kapitálovou náročnost a představuje oživení nákupních možností. Přináší s sebou ale řadu negativ. Ve stáncích se často prodává neproclené zboží, prodejci zatajují výši obrátu, kterou ve stánku realizovali a tím představují nekalou soutěž pro ostatní maloobchodníky, kteří prodávají ve stacionárních sítích.

Maloobchod realizovaný mimo síť prodejen zajišťují prodejní automaty, přímý prodej a přímý marketing (zásilkový obchod). **Prodejní automaty** zajišťují doplňkový prodej v oblasti stravování, ale i jednoduchého nepotravinářského sortimentu. Jejich výhodou je 24hodinový provoz po celý týden, bez přímé účasti nákladné pracovní síly. Nevýhodou prodejních automatů je jejich technická a ekonomická náročnost a malá výkonnost. V rámci **přímého prodeje** se jedná o přímý kontakt mezi výrobcem a zákazníkem. Prodej realizují prodejci, kteří přicházejí za zákazníkem do bytu. Prodejci někdy organizují setkání více rodin v rodinném prostředí. Předmětem prodeje je většinou specializovaný sortiment (vysavače, Amway). **Přímý marketing** představuje různé druhy zásilkového a dodávkového obchodu až do bytu zákazníků. Zásilkový obchod je obchod na dálku, při kterém se využívá katalog a písemná objednávka. Rozsah zásilkového obchodu může být i na úrovni plnosortimentního

obchodního domu. Akvizici odběratelů zajišťují obchodní zástupci, kteří si vedou seznam stálých zákazníků. Zásilkový obchod využívá také telefonické objednávky, objednávky faxem, počítačem a úhrady platebními kartami. Výhodou zásilkového obchodu je možnost racionalizace a automatizace provozu a možnost uplatnění průmyslové metody práce. Katalogy slouží zákazníkům 24 hodin po 7 dnů v týdnu bez omezení. Nevýhodou zásilkového obchodu jsou velké počáteční investice, dlouhodobá závaznost nabídky pro zákazníky (většinou půlroční sezóna), velké náklady na katalogy a reklamu a náročná organizace reklamací.

Hlavní provozní typy maloobchodních jednotek tvoří specializované prodejny (odborné), úzce specializované prodejny, smíšené prodejny, ambulantní prodejny, obchodní domy, obchodní domy specializované (menší), zásilkový obchod a diskontovaně orientované maloobchodní jednotky (jako jsou supermarket, superette, hypermarkety, odborné velkoprodejny, diskontní prodejny).

Jak již bylo v diplomové práci uvedeno, patří mezi obchodní prostředníky maloobchod, velkoobchod a zahraniční obchod, což představuje širokou možnost výběru zahraničních osob, které vstupují na český trh a chtějí se zabývat obchodní činností. Mohou se realizovat buď pouze na vnitřním trhu v rámci České republiky, nebo v rámci zahraničního nebo mezinárodního obchodu.

Ze zahraničních osob se ale často také stávají **zprostředkovatelé**. Působí jako obchodní zástupci, obchodní zprostředkovatelé (makléři), komisionáři, zasilatelé – speditéři, obchodující na burze, organizují nebo se zúčastňují nejrozličnějších typů aukcí a pořádají nebo vyhledávají své klienty na veletrzích.

V zahraničním obchodě jsou **obchodní zástupci** poměrně rozšíření. Je to zpravidla samostatný obchodní subjekt (jednotlivec s vlastní firmou nebo obchodní společnost). Pracuje jménem podniku, s nímž uzavřel smlouvu o obchodním zastoupení, a na jeho účet, tj. výnosy i ztráty převádí na účet zastoupeného. Činnost obchodního zástupce spočívá ve vyhledávání vhodných odběratelů, jímž překládá při osobních návštěvách nebo písemně nabídky zboží spolu s katalogy, vzorky, ceníky a dalšími materiály vztahující se k prodeji zboží. Jeho úkolem je sledovat tržní situaci, bonitu jednotlivých odběratelů a podávat o tom

zprávy zastoupenému. Pomáhat zákazníkům při vyřizování formalit. Spolupracovat při vymáhání pohledávek a při vyřizování reklamací. Propaguje výrobky zastoupeného v dané oblasti a pečuje o plnění uzavřených obchodů. Obchodní zástupce může mít uzavřenou smlouvu o obchodním zastoupení nebo smlouvu o výhradním zastoupení.

Obchodní cestující je pracovníkem dodavatele, z jehož pověření a jehož jménem a na jehož účet a nebezpečí sjednává obchodní transakce – získává objednávky a poskytuje poradenské služby. Obchod buď zprostředkovává, nebo i uzavírá, za obchod může inkasovat i peníze a na výši prodeje je zainteresován podílem z tržby.

Obchodní zprostředkovatel (makléř) je samostatným obchodníkem (firmou), která jedná na cizí účet a cizím jménem. Pokud má plnou moc, může sám sjednávat obchod se zbožím či cennými papíry, pojištění, dopravu apod. Má vysoké znalosti trhu a subjektů na něm, připravuje obchodní transakce pro další dva partnery. Nepřichází do styku se zbožím ani s peněžními prostředky.

Komisionář prodává a nakupuje vlastním jménem na cizí účet různé komodity (zboží, cenné papíry). Kupní smlouva je uzavírána mezi komisionářem a zákazníkem, komitent není vázán smlouvou mezi komisionářem a zákazníkem.

Zasílatel (speditér) obstarává přepravu zásilek, zajišťuje dopravní prostředky a koordinuje přepravu zásky na místo určení různými dopravními prostředky. Je typ komisionáře, který obstarává přepravu a související služby vlastním jménem na příkazcův účet.

4.2 Retailing

Dříve maloobchod představovaly statisíce jednotlivých prodejen. Růst prodeje spotřebního zboží a koncentrace organizační i provozní vytvořily z tzv. vnitřního obchodu významnou ekonomickou kategorii mezinárodního profilu i významu.

Retailing je mezinárodně chápáný maloobchod plně vybavený celým logistickým zázemím a vysoce kvalifikovaným informačním systémem s profesionálním managementem.

Retailing prošel bouřlivým rozvojem. Nejdříve byl zaměřený na tzv. tržní dominanci. Což představovalo růst velikosti obchodních firem a jejich provozních jednotek a zmenšení počtu provozních jednotek – maloobchodních prodejen a skladů a současný růst jejich velikosti. Obchod získal velký vliv na dodavatele (především z výroby) a pod jedno řízení se v obchodě soustřeďují maloobchod, velkoobchodní sklady i dopravu. Retailingové firmy se sdružují a budují v různých zemích světa k posílení svého nákupního potenciálu nákupní centrály.

Později se retailing zaměřil na internacionalizaci, která představuje internacionalizaci sortimentů zboží i zájmů, vkusu a chuti zákazníků z různých států jako důsledek cestování obyvatelstva, působení televize a dalších sdělovacích prostředků. To mezinárodní sjednocování zájmů umožňuje rozšiřování činnosti maloobchodních organizací do zahraniční (vyvolané omezenými možnostmi na domácím trhu. V rámci internacionalizace se nejedná se o klasický zahraniční obchod (export a import), ale o vývoz maloobchodních činností, o zřizování vlastních provozních jednotek v zahraničí.

V současné době je retailing ve třetí fázi a to diverzifikaci obchodních činností – firem. Diverzifikace znamená zaměření firem nebo jejich velkých částí (divize, dceřiné společnosti apod.) na určený druh činnosti charakterizovaný sortimentem, cenovou úrovní, způsobem prodeje, velikostí prodejen, rozsahem služeb, zaměřením na zákaznický segment a určitý typ prodejní jednotky např. plnosortimentní obchodní domy, supermarkety, hypermarkety, firmy se zaměřují také na určité území, na určitou úroveň hierarchie městské obchodní sítě apod.

5 Specifika podnikání subjektu zaměřeného na mezinárodní obchodní činnost v České republice

Zahraniční osoba, která se po svém založení bude zabývat mezinárodní obchodní činností v České republice, musí vzít v úvahu řadu zákonů, vyhlášek a opatření, které se touto záležitostí zabývají. Jednak to jsou především různé zákony, které se týkají bezprostřední činnosti vyplývající z mezinárodní činnosti, ale také záležitosti vycházející z činnosti zaměstnanců, které v organizaci působí. Mezi zákony patří především Devizový a Celní zákon.

5.1 Devizový zákon

Zákon vymezuje podmínky a náležitosti devizových vztahů tuzemců, tj. fyzických osob s trvalým pobytem a právnických osob se sídlem v ČR a cizozemců. Upravuje pojem přímé investice. Přímou investicí ze zahraničí se rozumí vynaložení peněžních prostředků, jehož účelem je založení, získání nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího cizozemce na podnikání v tuzemsku, a to některou z následujících forem:

- vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření,
- účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10 % podílu na základním nebo obchodním jmění společnosti, nebo nejméně 10 % hlasovacích práv,
- finanční úvěr na pět nebo více let, poskytnutý investorem na podnikatelskou činnost v ČR,
- užití zisku ze stávající přímé investice do této investice (reinvestice zisku). [40]

5.2 Celní zákon

Celní zákon vymezuje podmínky dovozu zahraničního zboží do ČR a vývozu domácího zboží do zahraničí. Zákon stanovuje různé celní režimy, ve kterých může zboží přes státní hranici procházet a kterými se vývozce i dovozce musí řídit. Podle Celního zákona jsou celními orgány ČR konajícími celní dohled Ministerstvo financí – Generální ředitelství cel, celní ředitelství a celní úřady. Na všechno dovážené a vyvážené zboží se vztahuje clo podle celního

sazebníku, pokud není od cla osvobozeno. Celní sazební obsahuje kombinovanou nomenklaturu zboží a k ní jednotlivé celní sazby. [18]

5.3 Zaměstnávání cizinců v České republice

V České republice pracují cizinci jednak legálně, ale odhaduje se také, že až 37 % cizinců pracuje nelegálně. Ministerstvo práce a sociálních věcí uvedlo, že k 30. 9. 2007 pracovalo v České republice 223 tis. cizinců z více než 50 zemí světa, z toho např. 91 tis. ze Slovenska, 46 tis. z Ukrajiny a 17 tis. z Polska. Podíl zahraničních pracovníků na celkové zaměstnanosti již přesáhl 4 %.¹

Cizinci nebo osoby bez státního občanství, zaměstnaní na území České republiky, mají stejné právní postavení jako občané České republiky. Zaměstnání však mohou vykonávat jen tehdy, jestliže jim bylo uděleno povolení k zaměstnání a vízum k přechodnému pobytu za účelem zaměstnání. Povolení k zaměstnání může mít charakter individuálního povolení nebo kontraktu. **Individuální povolení** je povolení k zaměstnávání cizince v pracovně právním vztahu k tuzemskému zaměstnavateli. Tuzemským zaměstnavatelem se pak rozumí právnická nebo fyzická osoba, která má k této činnosti na území České republiky příslušné oprávnění nebo fyzická osoba, která nepodniká, ale pro svou osobní potřebu zaměstnává jinou fyzickou osobu. **Kontraktem** se rozumí zaměstnávání cizince u právnické nebo fyzické osoby s bydlištěm mimo území ČR, která v ČR trvale nepodniká, ale vysílá své zaměstnance do ČR za účelem realizace obchodní nebo jiné smlouvy uzavřené s tuzemskou právnickou nebo fyzickou osobou.²

Občanům Slovenské republiky je umožněno na základě Smlouvy mezi vládou ČR a SR č. 227/1993 Sb., o vzájemném zaměstnávání občanů, vykonávat práci na území ČR bez ohledu na situaci na trhu práce. Úřady práce registrují jejich pracovní činnost. [12]

¹ Český statistický úřad *Cizinci v České republice*. 1. vyd. Praha: ČSÚ, 2004. s. 227.

² FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. s. 8.

Bez pracovního povolení mohou v České republice pracovat lidé ze zemí Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru tj. z 27 zemí Evropské unie a Islandu, Lichtenštejnska a Norska. Dále pak také ze Švýcarska. ***Podle § 102 Zákona č. 435/2004, o zaměstnanosti má zaměstnavatel povinnost vést evidenci občanů EU a všech cizinců, které zaměstnává nebo kteří jsou k němu vysláni k výkonu práce zahraničním zaměstnavatelem.***³

Podle § 87a Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců jsou občané EU povinni požádat o přechodný pobyt, pokud chtějí pobývat na území ČR po dobu delší než tři měsíce a podle § 87g o povolení k trvalému pobytu. [29]

Podle Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání mohou na území České republiky podnikat i cizinci stejně jako občané ČR, pokud splní určité podmínky dané tímto zákonem a souvisejícími předpisy. Cizinci mohou podnikat v rámci Živnostenského zákona jako zahraniční fyzické osoby, ale mohou zakládat i právnické osoby zřizovat na území ČR organizační složku svého podniku v zahraničí. Počet cizinců s živnostenským oprávněním se neustále zvyšuje. Uvádí se, že se v současné době podílejí na zaměstnanosti cizinců již více než 38 %.[39]

Téměř polovina cizinců v postavení zaměstnanců i více než polovina cizinců s živnostenským oprávněním je ve věku mezi 25 a 39 lety. Zatímco mezi cizinci v postavení zaměstnanců jsou na druhém místě cizinci ve věku 20 - 24 let, kteří tvoří necelou pětinu mezi cizinci s živnostenským oprávněním je to věková skupina 40 - 54 let, která tvoří 39 %.⁴

Řada cizinců využívá možnosti uplatnit se na trhu práce jako členové družstev nebo společníci veřejných obchodních společností. Platné právní předpisy ČR umožňují, že cizinci při realizaci této činnosti nepotřebují na území ČR povolení k zaměstnání. V praxi se vytváří fiktivní družstva, která mají v řadách svých členů někdy až stovky cizinců. Družstevníci přitom nemají nárok ani na minimální mzdu a jsou tedy často ještě více zneužíváni k levné práci.

³ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

⁴ FRANC, A. *Hlavní tendence ve vývoje pracovních migrací v České republice*. s. 16.

Občané třetích států potřebují podle § 89 Zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti povolení k zaměstnání. V některých případech se povolení k zaměstnání nevyžaduje. Jako např. u cizinců, jejichž výkon činnosti nepřesáhne sedm kalendářních dní po sobě jdoucích nebo celkem 30 dní za kalendářní rok pokud se jedná o výkonného umělce, pedagogického pracovníka atd. Podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 810/2009 § 30 a § 42 Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR občané třetích států mohou z důvodu výkonu pracovní činnosti nebo podnikání pobývat na území ČR pouze tehdy, pokud jsou držiteli krátkodobého víza, nebo při pobytu na území ČR nad 90 dnů obdrželi dlouhodobé vízum nebo povolení k dlouhodobému pobytu. [29]

Zjednodušením při žádosti o pracovní povolení v ČR pro cizince je tzv. zelená nebo modrá karta. Zelená karta je kombinovaným titulem k pobytu na území ČR. Její držitel již nemusí žádat o povolení k zaměstnání na území ČR. Zelená karta představuje povolení k dlouhodobému pobytu pro občany dvanácti vybraných „třetích“ zemí uvedených ve Vyhlášce č. 461/2008 Sb., kterou se stanoví seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o vydání zelené karty Jedná se o občany Australského společenství, Černé Hory, Chorvatské republiky, Japonska, Kanad, Korejské republiky, Nového Zélandu, Republiky Bosna a Hercegovina, Republiky Makedonie, Spojených států amerických, Srbska a Ukrajiny. Modrá karta je určena jako kombinovaný titul k povolení k pobytu a výkonu zaměstnání cizincům na pracovní pozici vyžadující vysokou kvalifikaci. Modré karty se vydávají žadatelům z třetích zemí bez omezení státní příslušnosti. Žadatel musí předložit pracovní smlouvu pro výkon zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci sjednanou na dobu nejméně jednoho roku na zákonem stanovenou týdenní pracovní dobu. [16]

5.3.1 Práce na černo

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) od ledna 2012 výrazně posiluje boj s nelegálním zaměstnáváním. Ekonomické ztráty státu způsobené nelegálním zaměstnáváním odhaduje resort na desítky miliard korun ročně. Spolu s reorganizací struktury úřadů práce a jejich agendy proto posiluje aparát Státního úřadu inspekce práce, kde bude kontrolní činnost sjednocena. V současnosti zabezpečuje kontroly nelegálního zaměstnávání a další kontroly v oblasti zaměstnanosti 275 kontrolorů.

Nově by tuto činnost mělo vykonávat 400 inspektorů Státního úřadu inspekce práce. Spolu navýšením počtu pracovníků zajistí MPSV také provoz 180 tzv. mobilních kanceláří. Počet kontrol tak v příštím roce vzroste oproti letošnímu roku téměř čtyřnásobně, a to na 200 000. Zpřísnuje se postih za výkon nelegální práce, maximální částka pokuty se zvyšuje z 10 000 Kč na 100 000 Kč. Pořádkovou pokutu až do výše 10 000 Kč je možné uložit člověku, jenž se zdržuje na pracovišti kontrolované osoby a vykonává pro ni práci, za to, že odmítne osvědčit svou totožnost a prokázat legálnost pracovněprávního vztahu.

6 Negativní dopady podnikatelského prostředí v České republice

Pro přesnější analýzu podnikatelského prostředí v České republice lze využít studii Doing Business 2008, kterou publikuje Světová banka. Tato publikace je dostupná na internetu v angličtině a mapuje 178 zemí světa k 1. 6. 2007. Pokud není uvedeno jinak, všechny údaje z tohoto zdroje použité dále v textu jsou platné k tomuto datu.

Studie hodnotí podnikatelské prostředí 10 kvantitativními ukazateli, které se vztahují k regulaci podnikání a na ochranu vlastnických práv. Jedná se o následující ukazatele: zahájení podnikání, udělování stavebního povolení, zaměstnávání pracovníků, registrace vlastnictví, přístup k úvěrům, ochrana investorů, platba daní, zahraniční obchod, vymahatelnost smluv a ukončení podnikání.

Z následující tabulky 1 je patrné, jaká jsou slabá místa podnikání v České republice. Nejhoršího výsledku dosáhla v platbě daní, dále v případě ukončení a při zahájení podnikání. Naopak nejlepšího umístění dosáhla v přístupu k úvěrům díky existujícím registrům dlužníků a v zahraničním obchodě, který je z titulu našeho členství v EU realizován v rámci společné obchodní politiky.

Tab. 1: Česká republika ve světle ukazatelů Světové banky v roce 2007

Jak je snadné (obtížné)	Pořadí České republiky ze 178 zemí
Podnikat	56
Zahájit podnikání	91
Dostat povolení	83
Zaměstnávat pracovníky	55
Zaregistrovat si vlastnictví	54
Dostat úvěr	26
Ochránit investory	83
Platit daně	113
Obchodovat se zahraničím	30
Vymáhat smluvní závazky	97
Ukončit podnikání	108

Zdroj: www.doingbusiness.org.

Studie Světové banky mapuje podmínky zahájení podnikání v jednotlivých zemích na příkladu společnosti s ručením omezeným. Sledovaný ukazatel je složen ze čtyř dílčích charakteristik, 1. počet procedur, které je nutno postoupit k založení a registraci s. r. o. v konkrétní zemi, 2. průměrnou dobu potřebnou k vyřízení všech procedur, 3. administrativní náklady spojené s jednotlivými postupy a 4. požadovaný minimální kapitál vyjádřený jako procento příjmů na hlavu.

Tab. 2: Zahájení podnikání v České republice k 1. 6. 2007

Procedury (počet)	10
Doba trvání (dny)	17
Náklady (v % HDN na hlavu)	10,6
Minimální kapitál (= HDN na hlavu)	34,9

Zdroj: www.doingbusiness.org

Nejlepší podmínky zahájení podnikání ze zemí Evropské unie nabízejí skandinávské země spolu s Velkou Británií a Irskem, k založení s. r. o. Požadují 3 - 4 roky, čímž se blíží ideálnímu stavu 2 kroků – registrace pro účely podnikání (nejlépe on-line na jednotném registračním formuláři s možností volby jazyka pro vyplnění) a dále registrace pro účely daňové a sociální. Velká Británie, Irsko a Francie nepožadují žádný, nebo jen symbolický minimální kapitál, což rovněž výrazně usnadňuje vstup do podnikání. Za pozornost stojí 9. místo Rumunska v celkovém pořadí zemí EU, které je Rumunsku odměnou za výraznou reformu usnadňující zahájení podnikání.

6.1 Administrativní zátěž podnikatelů

Na základě Akčního plánu snižování administrativní zátěže podnikatelů a Metodiky určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů byla v březnu 2007 publikována **Analýza administrativní zátěže podnikatelů**. V květnu 2005 vydal Úřad vlády ČR pod č. j. 02957/05-KVÚ Akční plán ke snižování administrativní zátěže podnikatelů. Cílem toho Akčního plánu bylo vypracovat a schválit tzv. Změnový zákon v rámci, kterého by se po schválení vládou standardními schvalovacími procedurami v Parlamentu ČR, postupně vyhlásila úplná znění změněných zákonů.

Podle metodiky určování velikosti a původu administrativní zátěže podnikatelů administrativní zátěží se rozumí náklady, které fyzické či právnické osoby musí vynakládat na splnění informačních povinností, které na ně uvaluje stát prostřednictvím právních norem

a další regulace. Součástí jsou i informace povinně poskytované třetím stranám (například odborům, spotřebitelům apod.). Informační povinností se pro účely Metodiky rozumí právním předpisem uložená povinnost spočívající ve sdělení informací ze strany podnikatele dalším subjektům. Základním předpokladem toho, že informační povinnost způsobuje administrativní zátěž, je fakt, že tato povinnost je způsobena právním předpisem vydaným orgánem státní správy. Pokud informační povinnost plyne ze samoregulace, pak zásadně nejde o administrativní zátěž. Kdykoliv je podnikatel konfrontován s nutností vynaložit náklady na poskytnutí informací z právního předpisu, jsou tyto náklady považovány za administrativní zátěž.

Celkové náklady vznikající na základě právního předpisu se dělí na přímé finanční náklady a náklady na splnění požadavků. Finanční náklady jsou výsledkem přímé povinnosti převést určité finanční prostředky ve prospěch odpovědného orgánu. Jde především o daně, ale i o další poplatky, pokuty apod. Náklady na splnění požadavků jsou ty náklady, které podnik vynakládá, aby splnil požadavky, které mu klade právní předpis, jiným způsobem, než přímou finanční transakcí. Tyto náklady se pak dělí do dvou dalších podoblastí: náklady na splnění hmotných požadavků a administrativní zátěž. Náklady na splnění hmotných požadavků jsou ty náklady, které podniky vynaloží na splnění požadavků kladených právním předpisem na výrobní proces a produkt. Analýza administrativní zátěže podnikatelů je souhrnný materiál, který vychází ze zmapování informačních povinností, vyplývajících z právních předpisů a stanovení nákladů, které podnikatelé vynakládají na jejich splnění.

V současné době musí podnikatelé čelit řadě informačních požadavků a povinností, vyplývajících z právních předpisů a stanovení nákladů, které podnikatelé vynakládají na jejich splnění. Dostát těmto povinnostem je stojí nemalé finanční prostředky, které by však mohli využít efektivněji, především pro rozvoj podnikání.

6.2 Korupce v České republice

Korupce je celosvětovým jevem a jejímu potírání v České republice se věnuje celá řada institucí a to ať již na mezinárodní úrovni či na národní úrovni. Korupční institucionální prostředí podněcuje podnikatele ke spotřebě zdrojů tak, že nejsou využívány produktivním způsobem, neboť se nepodílí na výrobě statků, které by přinášely lidem užitek. Netransparentní korupční prostředí odrazuje podnikatele od investic a od vyhledávání podnikatelských příležitostí.

Mezi projevy korupce v České republice patří především zneužívání pravomoci veřejného činitele, maření úkolů veřejného činitele z nedbalosti, přijímání úplatku, podplácení, nepřímé úplatkářství, porušování závazných pravidel hospodářského vztyku, podplácení a podvod. V České republice se setkáváme, jak s drobnou, tak i velkou hospodářskou korupcí. Ve vztahu k mezinárodním subjektům, které podnikají v České republice, je to v rámci drobné korupce např. vydávání vstupních víz, územní – stavební rozhodnutí, zápis do obchodního rejstříku, celní jednání atd. Pro odstranění korupce v České republice by bylo třeba odstranit byrokratické bariéry, zjednodušit legislativu a celý právní systém, snížit nadbytečnou administrativu, liberalizovat podnikatelské prostředí, zjednodušit a zprůhlednit zákony, zvýšit vymahatelnost práva, zvýšit přehlednost právních předpisů, zpřísnit tresty za korupční jednání, udělat pořádek v zákonech, snížit počet zákonů a zajistit jejich lepší kvalitu a stabilitu, vytvářet legislativu s minimálním prostorem pro korupci a tuto legislativu dokázat účinně uplatnit.

7 Dotazníkové šetření

V měsíci březnu 2012 autorka diplomové práce realizovala v Libereckém kraji dotazníkové šetření, které bylo určeno zahraničním osobám, které podnikají na území Libereckého kraje. Podle údajů Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky je v Libereckém kraji evidováno 3 428 podnikatelů – zahraničních osob. Z toho nejvíce podnikatelů pochází z Ukrajiny (1 280), z Vietnamu (1 151) a ze Slovenska (329).

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 34 respondentů, z toho z Ukrajiny 24, z Vietnamu 2, z Bosny a Hercegoviny 2, z Albánie 2, z Německa 1, z Ruska 1, z Moldavie 1 a 1 z Číny.

Dotazník byl jednoduchý a obsahoval 7 otázek.

Odpovědi na první otázku „**Jak dlouho žijete v České republice?**“ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 3: Doba pobytu zahraničních osob podnikatelů v České republice

Počet let	Počet osob	Počet let	Počet osob
3	2	14	4
4	4	15	3
5	1	16	2
8	3	17	2
10	1	18	2
11	2	18	2
12	2	20	3
13	1	22	2

Zdroj: vlastní zpracování.

Odpovědi na druhou otázku „**Jak dlouho působíte jako podnikatel v Libereckém kraji?**“ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4: Přehled působení zahraničních osob – podnikatelů v Libereckém kraji

Počet let	Počet osob	Počet let	Počet osob
2	3	13	1
3	2	14	4

4	5	15	1
5	2	16	3
7	4	18	2
11	1	20	2
12	3	22	1

Zdroj: vlastní zpracování.

Odpovědi na třetí otázku „V jakém oboru podnikáte?“ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 5: Obory podnikání zahraničních osob v Libereckém kraji

Obor podnikání	Počet subjektů
Hostinská činnost	5
Nákup a prodej	7
Kadeřnictví	4
Správa a údržba nemovitostí	4
Galvanizérství	1
Povrchové úpravy a svařování kovů a dalších materiálů	2
Výroba potravinářských výrobků	2
Realitní činnost	1
Výroba, obchod a služby	1
Výroba plastových výrobků	1
Balicí činnost	1
Kovovýroba	2
Zámečnictví	2
Přípravné práce pro stavby	7
Výroba a hutní zpracování neželezných kovů	2
Výroba bižuterie	1
Masáže – rehabilitace	1

Zdroj: vlastní zpracování.

Odpovědi na čtvrtou otázku „V jaké právní formě podnikáte?“ jsou uvedeny v následujícím textu.

Odpověděli podnikatelé, že jich podniká 8 jako fyzické osoby, 24 jako právnická osoba - společnost s ručením omezeným a 2 jako právnická osoba - družstva.

Odpovědi na pátou otázku „**Setkal/a jste se při svém podnikání s problémy?**“ jsou uvedeny v následujícím textu. Odpovědělo 17 podnikatelů, že se s problémy setkala a 17 podnikatelů, že se s problémy neseťkala.

Odpovědi na šestou otázku „**Uveďte, s jakými administrativními problémy jste se setkal/a?**“ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 6: Administrativní problémy u zahraničních osob - podnikatelů v ČR

Administrativní problémy	Počet osob
Velká administrativa před příjezdem cizince do České republiky ze strany ČR	6
Odpovědná osoba musí projevit znalost českého jazyka	5
U řemeslných živností musí být také odpovědná osoba česká – diskriminace třetích zemí	2
Averze vůči cizincům na úřadech i v běžné populaci	1
Administrativní zátěž	3

Zdroj: vlastní zpracování.

Odpovědi na sedmou otázku „**Uveďte, s jakými ekonomickými problémy jste se setkal/a?**“ jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 7: Ekonomické problémy zahraničních osob – podnikatelů v České republice

Ekonomické problémy	Počet osob
Zneužívání neznalostí cizinců např. servis, záruční lhůty	2
Omezený přístup k cizím zdrojům – u bankovních institucí	4
Nedodržování platebních podmínek	3
Nedobytné pohledávky	1
Ekonomická krize – malé tržby, nízké obraty u zbytných produktů	7

Zdroj: vlastní zpracování.

Autorka diplomové práce získala také odpovědi od velkých zahraničních firem, které čerpají investiční pobídky. Tyto firmy se setkávají s velkou byrokracií, nesmírnou administrativní zátěží, s korupcí a diskriminací.

8 Charakteristika vybraného podniku a jeho podnikání

Autorka diplomové práce začala podnikat v Libereckém kraji v roce 1996 jako fyzická osoba. Jejím předmět podnikání byla balicí činnost. V těchto letech se chovala česká společnost velice xenofobně a nacionálně. Čeští obyvatelé nebyli zvyklí na to, aby na území naší republiky se pohybovali cizinci a dokonce, aby tito byli podnikateli, kteří působí v České republice. Rozvoji podnikání také bránila stále se měnící legislativa. Pracovníci státní správy a územní samosprávy se chovali nepříjemně a nadřazeně, někteří nevycházeli cizincům vstříc a mnohdy neměli danou problematiku dostatečně zažitou. Zkušenosti, které autorka získala, ji vedly k tomu, aby v dotazníkovém šetření, které realizovala v rámci této diplomové práce, konfrontovala se skutečností, která je v oblasti podnikání zahraničních osob v současné době.

Podnikání jako fyzická osoba autorku práce již dostatečně neuspokojovalo, a tak se rozhodla, že založí právnickou osobu, která se bude zabývat výrobní činností tradičního českého výrobku. V roce 2005 proto založila společnost s ručením omezeným **První hořická s. r. o.**, jejíž motto je: „**spokojený zákazník**“.

První hořická je v současnosti stále výrobní firmou, která se zabývá výrobou tradičních hořických trubiček, které vyrábí dle původní receptury. Ta vznikla již v době Napoleonských válek a dochovala se do dnešní doby. Aby se tato receptura uchovala i pro další generace ve své čistotě a původu, vzala ji pod svou ochranu Evropská unie a pod zárukou splnění všech přísných podmínek při její výrobě jí přidělila ochrannou známku zeměpisného označení.

Zákazníky společnosti jsou obchodní řetězce, regionální prodejny, maloobchodní prodejny s pečivem a potravinami, cukrárny, školy a jiná stravovací zařízení, soukromí prodejci s privátními značkami, a samotný konečný zákazník.

Datum zápisu:	14. prosince 2005
Spisová značka:	C 22419
Obchodní firma:	První hořická s. r. o.
Sídlo:	Hořice, Riegrova 1823, PSČ 508 01
Identifikační číslo:	27283046

Právní forma: Společnost s ručením omezeným

Předmět podnikání:

- pekařství, cukrářství
- hostinská činnost
- výroba, obchod a služby

jednatel: Mgr. Oleksandra Kindratova, r. č. 725416/9934
Liberec 15, Dubový Vrch 387, PSČ 460 15
den vzniku funkce: 14. prosince 2005

Firma První hořická s.r.o. se řadí do středně malých firem s celkovým počtem do 20 zaměstnanců. Jedná se o výrobní firmu s českou tradicí. Hořické trubičky se začaly v Hořicích vyrábět už kolem roku 1812, k tomuto letopočtu se váže celý příběh z dob napoleonských válek a tato receptura se dochovala až do dnešní doby a chová se ve velké úctě a tradici. V Hořicích je více než 8 dalších výrobců hořických trubiček, kteří rovněž získali a splňují podmínky ochranné známky Evropské unie. Proto musí společnost stále hledat nové klienty a dodavatele na základě výběrových a poptávkových řízení. Dbát o organizaci výroby a především hygienu provozu.

Při zavádění nových druhů a nových přídatných receptur se celý výrobní proces musí na závěr uvést do stavu efektivy. Je nutné i u takto tradičních a zavedených záležitostí hledat úsporu v náročnosti nejen časové, ale i pracnosti. Proto se stále musí vyvíjet nové a nové technologie za účasti odborníků a specialistů v oboru. Při zavádění těchto nových technologií a procesů je nutné celé znovu a znovu procházet a stále je vylepšovat a zavést do praxe. Na samém začátku zavedení do praxe je nutné dohlížet pro případné odstranění nežádoucích komplikací a vychytávání závad, než se celá záležitost uvede do řádu a stane se stabilní a efektivní.

Inovace patří k základním motorům soudobých tržních ekonomik. Rozhodnutím o přípravě zcela nového výrobku je závažné. Vytváří nové šance na trhu, ale je spojeno se značnými finančními nároky a rizikem. Je nutné mít dostatečné kapitálové krytí a minimalizovat rizika

důslednou přípravou. Největším nedostatkem je jednostranný, výrobně technický pohled na vznik a vývoj výrobku. []

Pro vedení firmy je nutné znát a mít přehled o logistice, nákupu surovin a kvality prodáváného zboží. Jen tak je možné okamžitě reagovat na nepředvídané a neefektivní náklady firmy. V dnešní době nárůst cen energií a surovin vzrostly na tolik, že se staly existenčním potenciálem celé výroby. Pokud se v této oblasti ztratí přehled, může se velmi snadno stát, že se dostane celá ekonomika firmy do záporných čísel. Proto je nutné provádět pravidelné průzkumy trhu a porovnávat výnosy s náklady. Spolupráce mezi logistikou a nákupy je velmi těsně spjatá a dá se vždy hledat stále efektivnější řešení, proto musí být stále ve spojení a spolupracovat. Celá výroba od nákupu po odvoz ke konečnému zákazníkovi se musí velmi pečlivě a efektivně naplánovat, což přinese úsporu firmě, ale i řád a na konci je spokojený zákazník.

9 Návrh a doporučení pro podniky vlastněné zahraničními osobami vstupujícími na český trh

Podniky zahraničních osob, které vstupují na český trh, se na něm musí chovat nejméně stejně jako české subjekty. Zákony, které platí pro české podnikatele, platí i pro zahraniční osoby. Zahraniční subjekty musí počítat s tím, že se jako ostatní setkají s velkou administrativní zátěží. Především malé podnikatelské subjekty se budou stále ještě setkávat s diskriminací.

Zahraniční podnikatelé se proto musí předem na tyto aspekty připravit. Jejich odpovědná osoba by se měla seznámit se všemi zákonnými požadavky na činnost podniku, bravurně ovládat český jazyk. Perfektně by měla znát region, ve kterém bude zahraniční osoba podnikat. Každý subjekt, se kterým bude v rámci své činnosti spolupracovat, by měla zahraniční osoba dobře prověřit. Tím se může vyhnout takovým problémům, jako jsou pozdní úhrady faktur, nedobytné pohledávky, nedodržení termínu dodávek, neplnění objednávek atd.

Závěr

Vstup zahraničních firem do České republiky s sebou nese celou řadu přínosů pro české hospodářství. Zahraniční firmy pomáhají transformovat již existující české podniky, nebo na území ČR vytváří nové podniky. Zahraniční firmy dbají na rozvoj kvality svých zaměstnanců a snaží se zvyšovat školeními jejich profesní kvalifikaci, ale i osobní růst.

Velkým přínosem vstupu zahraničních firem je to, že se nezaměřují pouze na vytvoření zpracovatelských provozů, ale soustřeďují se i na výzkumné a vývojové aktivity, které alokují v českých dceřiných společnostech. Přibližně jedna třetina zahraničních firem zvyšuje neustále podíl svých českých dodavatelů na celkových dodávkách komponentů a surovin a ostatní si udržují stálý podíl českých dodavatelů své rostoucí produkci. Zahraniční firmy nemají problémy platit za odebrané zboží v dohodnutých termínech. Celkově je třeba chápat vstup a další příliv zahraničních investorů pozitivně, neboť pomohly nastartovat růst české ekonomiky a transformují českou ekonomiku.

Zahraniční osoby působí v České republice v různých právních formách. Nejvíce se registrují jako společnosti s ručením omezeným. Ve společnostech působí jako odpovědné osoby české statutární orgány. Ve vedení firem jsou postupně nahrazováni čeští manažeři za manažery přicházející ze zahraničí. Ve velkých korporacích však stále na postech TOP manažerů působí zahraniční pracovníci.

Pro zahraniční osoby je vstup do českého podnikatelského prostředí náročný. Orientace v české legislativě a v právním prostředí je pro ně náročné. K tomu ještě přistupuje povinnost dodržovat předpisy Evropské unie, které se týkají všech možných oblastí života.

Zahraniční osoby – podnikatelé obohacují podnikatelské prostředí, rozšiřují nabízený sortiment zboží a služeb, snižují míru nezaměstnanosti, neboť zaměstnávají místní obyvatelstvo v nejrůznějších oborech podnikání.

Přes všechny problémy, se kterými se zahraniční osoby – podnikatelé setkávají jsou pro naši ekonomiku přínosem a přinášejí do státního rozpočtu finanční prostředky.

Seznam literatury

Citace

Český statistický úřad *Cizinci v České republice*. 1. vyd. Praha: ČSÚ, 2004. 227 s. ISBN 80-250-0858-4.

FRANC, A. *Hlavní tendence ve vývoje pracovních migrací v České republice*. WP č. 22/2006. 1. vyd. Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky. S. 16. ISSN 1801-4496.

FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. S. 8. ISBN 80-7357-084-X.

Bibliografie

- [1] FRANC, A. *Hlavní tendence ve vývoje pracovních migrací v České republice*. WP č. 22/2006. 1. vyd. Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky. S. 16. ISSN 1801-4496.
- [2] FIBÍROVÁ, J., ŠOLJAKOVÁ, L. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007. S. 8. ISBN 80-7357-084-X.
- [3] GUDYKUNST, W. B. *Gross-Cultural and Intercultural Communication*. 6 etc. Fulleton: Kalifornia State University, 2003. 312 p. ISBN 9780761929000.
- [4] KALÍNSKÁ, E. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 228 s. ISBN 978-80-247-3396-8.
- [5] KOTLER, P. *Marketing management*. 12. vyd. Praha: Grada, 2007. 720 s. ISBN 80-247-1359-4.
- [6] MACHKOVÁ, H; ČERNOHLÁVKOVÁ, E. SATO, A. aj. *Mezinárodní obchodní operace*. 5. vyd. Praha: Grada, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3237-4.
- [7] Nařízení Rady EHS č. 2137/85, o zřízení Evropského hospodářského zájmového sdružení.
- [8] Nařízení Rady ES o statutu evropské společnosti č. ES/2157/2001 z roku 2001.
- [9] Nařízení EP a Rady ES č. 810/2009.
- [10] SIZONENKO, V. O. *Současné podnikání – Výukový pokyn*. 1. vyd. Kyjev: Znannja – Pres, 2008. ISBN 978-966-311-068-4. 440 s.
- [11] Směrnice Rady 2001/86/ES, kterou se doplňuje statut Evropské společnosti.
- [12] Smlouva mezi vládou ČR a SR č. 227/1993 Sb., o vzájemném zaměstnávání občanů.
- [13] STIGLITZ, J. E. *Jiná cesta k trhu – hledání alternativy k současné podobě globalizace*. 1. vyd. Praha: Prostor, 2003. 403 s. ISBN 80-7260-0-958.
- [14] Usnesení vlády České republiky č. 344 ze dne 10. května 2010
- [15] Ústavní zákon č. 1/1993, Ústava České republiky.
- [16] Vyhláška 461/2008 Sb., kterou se stanoví seznam zemí, jejichž státní příslušníci jsou oprávněni požádat o vydání zelené karty.
- [17] VYŠKOVSKÁ, M. *Cizinci a daně – Zdaňování příjmů fyzických osob – cizích státních příslušníků v České republice*. 3. vyd. Praha: Wolters Kluwe, 2011. ISBN 978-80-7357-663-9. 204 s.
- [18] Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon.

- [19] Zákon č. 1/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.
- [20] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.
- [21] Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí.
- [22] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí.
- [23] Zákon č. 586/21992 Sb., o daních z příjmů.
- [24] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty.
- [25] Zákon č. 360/2004 Sb., o evropském zájmovém hospodářském sdružení.
- [26] Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.
- [27] Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.
- [28] Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.
- [29] Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.
- [30] Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.
- [31] Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.
- [32] Zákon č. 16/1993 Sb., o silniční dani.
- [33] Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.
- [34] Zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů.
- [35] Směrnice Rady 2003/96/ES, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny.
- [36] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.
- [37] Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
- [38] Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- [39] Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenském podnikání.
- [40] Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon.
- [41] Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti.
- [42] ZEMÁNEK, J., LACINA, J. *Příručka pro začínající podnikatele*. 1. vyd. Kralice na Hané: Computer Media, 2011. ISBN 978-80-7402-109-1. 96 s.

Seznam příloh

Příloha A: Zahraniční osoby – podnikatele podle státního občanství.....	4
Příloha B: Ocenění „Výrobek roku“.....	2
Příloha C: Dotazníkové šetření.....	2

Příloha A

Zahraniční osoby – podnikatelé podle státního občanství

Na základě usnesení vlády České republiky č. 344 ze dne 10. května 2010, bod III/8., se zveřejňují statistické údaje o působení cizinců podnikajících dle zákona č. 455/1991 Sb., (živnostenský zákon) v České republice, v rozdělení podle státního občanství.

Tab. 1: Počet podnikatelů dle občanství podnikajících v České republice k 31. 12. 2011

Občanství	Celkem v České republice	Z toho v Libereckém kraji
Afghánistán	50	5
Albánie	31	1
Alžírsko	160	2
Angola	44	2
Ázerbájdžán	30	1
Argentina	15	X
Austrálie	67	3
Rakousko	410	1
Bangladéš	15	X
Arménie	344	4
Belgie	93	4
Bolívie	11	1
Bosna a Hercegovina	301	10
Brazílie	17	1
Britské Panenské ostrovy	8	X
Kosovo	14	1
Bulharsko	1 141	35
Myanma	2	X
Bělorusko	441	8
Kambodža	4	1
Kamerun	14	1
Kanada	113	4
Srí Lanka	9	X
Čad	38	1
Chile	17	X
Čína	192	1
Tchaj-wan	6	X
Kolumbie	19	x
Kongo	16	X
Kongo demokrat. republika	8	X
Kostarika	4	X
Chorvatsko	289	7
Kuba	43	2
Kypr	16	X

Česko	1 857 264	87 665
Benin	17	3
Dánsko	38	X
Dominika	1	X
Dominikánská republika	2	X
Ekvádor	10	1
Etiopie	10	X
Estonsko	15	X
Finsko	20	X
Alandské ostrovy	38	3
Francie	328	2
Francouzská Guyana	1	X
Gruzie	84	X
Palestina	4	X
Německo	1 636	69
Ghana	42	1
Řecko	153	8
Guinea	9	X
Guyana	1	X
Honduras	1	X
Hongkong	1	X
Maďarsko	124	1
Island	2	X
Indie	69	X
Indonésie	4	1
Írán	15	2
Irák	48	2
Irsko	93	X
Izrael	47	X
Itálie	529	11
Pobřeží slonoviny	10	X
Jamajka	4	1
Japonsko	49	X
Kazachstán	289	9
Jordánsko	32	1
Keňa	3	X
Korea, lidově dem. Rep.	2	X
Korea	31	X
Kuvajt	3	X
Kyrgyzstán	54	X
Laos	2	X
Libanon	34	1
Lotyšsko	71	1
Libérie	1	X
Libye	23	1
Litva	151	3
Lucembursko	3	X
Madagaskar	7	1

Malajsie	4	X
Mali	4	X
Malta	6	X
Mauretánie	1	X
Mauritius	4	X
Mexiko	30	1
Monako	1	X
Mongolsko	289	5
Moldavsko	1 585	126
Černá Hora	9	2
Maroko	45	1
Namibie	2	X
Nepál	12	X
Nizozemsko	222	21
Nizozemské Antily	2	X
Vanutu	2	X
Nový Zéland	13	1
Nikaragua	1	X
Niger	14	X
Nigérie	132	3
Norsko	12	1
Menší odleh. ostrovy USA	1	X
Pákistán	79	1
Panama	2	X
Paraguay	2	X
Peru	37	6
Filipíny	17	X
Polsko	1 712	125
Portugalsko	21	X
Guinea-Bissau	2	X
Katar	2	X
Rumunsko	445	9
Rusko	1 713	32
Svatý Tomáš	1	X
Saúdská Arábie	1	X
Senegal	12	X
Srbsko	132	Ý
Seychely	1	X
Singapur	2	X
Slovensko	11 406	329
Vietnam	29 369	1 151
Slovinsko	43	2
Somálsko	1	X
Jihoafrická republika	28	1
Zimbabwe	25	X
Španělsko	118	2
Súdán	8	X
Sutinám	3	X

Švédsko	56	1
Švýcarsko	50	4
Sýrie	124	9
Tádžikistán	4	X
Thajsko	49	1
Tunisko	73	3
Turecko	88	9
Turkmenistán	4	X
Tuvalu	1	X
Uganda	2	X
Ukrajina	33 700	1 280
Makedonie	368	4
Egypt	60	1
Spojené království	1 064	45
Guernsey	1	X
Tanzanie	5	X
Spojené státy	808	20
Burkina Faso	2	X
Uruguay	2	X
Uzbekistán	326	3
Venezuela	12	X
Jemen	24	1
Srbsko a Černá Hora	591	16
Zambie	2	X
Celkem	1 950 323	91 093
z toho cizinci	93 059	3 428

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 12. 1. 2012.

Příloha B

Ocenění „Výrobek roku“

Společnost získala v roce 2009 ocenění "Výrobek roku 2009" od společnosti SLOW FOOD, která podporuje firmy s regionálními recepturami a čistými potravinami ze surovin se známým původem z regionu.

Slow Food

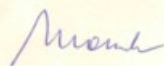
Slow Food Prague

VÝROČNÍ CENA 2009

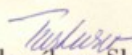
Firmě:
První hořická s.r.o.
IČ: 27283046

za výrobek

Klasické hořické trubičky sypané

předseda výboru Slow Food Prague
Petr Mamula

místopředseda výboru Slow Food Prague
Blanka Turtura

Příloha C

Dotazníkové šetření

Vážená paní podnikatelko,
Vážený pane podnikateli,

pro potřebu zpracování podkladů pro mou diplomovou práci na Technické univerzitě v Liberci na Ekonomické fakultě v tomto akademickém roce potřebuji znát některé údaje, které se týkají zahraničních osob, které působí v Libereckém kraji.

Byla bych Vám proto velmi vděčná, pokud byste mi zodpověděli následující otázky a zaslali je na mou e:mailovou adresu: kindratova.o@email.cz

Předem děkuji

Bc. Oleksandra Kindratová

1. Jak dlouho žijete v České republice?

Uveďte počet let

2. Jak dlouho působíte jako podnikatel v Libereckém kraji?

Uveďte počet let

3. V jakém oboru podnikáte? Pokud podnikáte ve více oborech, uveďte, prosím Vás, maximálně pět oborů

.....
.....
.....
.....
.....

4. V jaké právní formě podnikáte?

fyzická osoba
společnost s ručením omezeným
akciová společnost
veřejná obchodní společnost
komanditní společnost
družstvo

5. Setkal/a jste se při své podnikání s problémy?

ne

pokud ano, tak odpovězte na otázku 6 a 7

6. Uved'te, s jakými administrativními problémy jste se setkal/a

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Uved'te, s jakými ekonomickými problémy jste se setkal/a

.....

.....

.....

.....

.....

.....